

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director : DEM. I. DOBRESCU
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE :

TR. ALEXANDRESCU Avocat, Direct. Contenc. B-oci a-le a țării Românești	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat	GR. CONDURATU Fost Consilier la C. de Apel București, Avocat	RÉNÉ DÉMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris
V. DONGOROZ Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALFRED JUVARA Profesor, Universitatii, Avocat	Dr. ȘTEFAN LADAY Fost Magistrat jurisconsult în Uluș	D. NEGULESCU Profesor la Facultatea de Drept, București	I. GR. PERIȚEANU Avocat
C. STOEANOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat	GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministrul ai Muncii Avocat	P. VASILESCU Dr. în Drept din Paris Avocat	AL. VELESCU Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALBERT WAHL Profesor la Facultatea de Drept din Paris

Secretar de redacție: E. C. DECUSARĂ, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare.

Membrii corespondenți pentru Paris: EDOUARD LEVY și SILVIU KRAINIC, D-ri în Drept, Avocați, Paris.

Membrii corespondenți pentru Polonia: EMIL ST. RAPPAPORI, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia.

ABONAMENTUL

Un an p. B-ci, Cașe com., Autorit. 1400 lei
„ Avocați 1000 „
„ Magistrați 800 „
6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATĂ PE SAPTĂMÂNĂ

În lunile Iulie și August
Apare odată la două săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înaintea.

Redacția și Administrația

București, Strada Artei Nr. 5
Langa Palatul Justiției
TELEFON 13/29

S U M A R

Organizarea luptei pentru combaterea abuzului cu stupefiante. Ce s'a făcut și ce mai rămâne de făcut pentru stăvilirea și înfrânarea acestui viciu, de Dr. E. C. Decusara :

Limita de vârstă a magistraților, de Magistratul Petre Popescu ;

JURISPRUDENȚA :

— Trib. Ilfov s. II : Ion Dumitrescu cu Direcția Teatrului Național din București, (Teatrele subvenționate nu sunt instituții publice. Dacă un artist societar, scos la pensie intempestiv, se poate adresa direct Tribunalului cu acțiune pentru repararea prejudiciului cauzat?), cu o Notă de I. Gr. Periețeanu și A. Fulga.

— Trib. Ilfov s. III : Ion P. Cristu cu Ministerul Instr. Publice., Herman Glukman, Spitalul Israelit „Caritas” și alții. Donațiuni între soți. Condiția ei juridică. Testamentul mistic al soției donatoare prin care institue mai mulți legatari. Moartea soției donatoare. Supraviețuirea soțului donator. Revocarea donațiunii. Valabilitate. Art. 937 c. civil), cu o Notă de avocatul St. Marinescu-Bolintin.

— Raportul D-lui Andrei Rădulescu pentru premiera lucrării D-lui G. P. Docan.

— Alegerea de la Baroul de Ilfov.

ORGANIZAREA LUPTEI

PENTRU

Combaterea abuzului cu stupefiante

Ce s'a făcut și ce mai rămâne de făcut pentru stăvilirea și înfrânarea acestui viciu

1. Introducere istorică. Insuficiența măsurilor administrative pentru combaterea acestui viciu. — 2. Convențiunea dela Haga din 1912 contra opiului. — 3. Recrudescența abuzului cu stupefiante în timpul războiului mondial. — 4. Convențiunea internațională dela Geneva din 19 Februarie 1925 pentru controlul producției substanțelor stupefiante. — 5. Legile pentru combaterea abuzului cu stupefiante din Elveția, Germania, Franța, Anglia și Italia. — 6. Proiectul de lege român pentru combaterea abuzului cu stupefiante. — 7. Cum trebuie organizată lupta

pentru combaterea abuzului cu stupefiante. — 8. Măsuri de ordin preventiv. — 9. Măsuri de ordin curativ. — 10. Măsuri de ordin represiv. — 11. Încheiere.

1. *Introducerea istorică. Insuficiența măsurilor administrative pentru combaterea acestui viciu.* — Intrebuintarea substanțelor narcotice sau stupefiante este de multă vreme cunoscută în China sub forma fumului de opiu, cu mult chiar înainte de era creștină, iar în Peru și Bolivia, de vechii locuitori ai acestor țări — *Incașii*, sub forma de masticățiune a frunzelor arborelui *Erythosylon Coca Lam* care conține *cocaina*.

Cu desvotarea relațiilor între popoare, viciul întrebuintării acestor substanțe a fost introdus și în Europa, opiu încă din veacul al XVII-lea, iar cocaina și celelalte stupefiante în a doua jumătate a veacului XVIII, în special de către marinari.

Pe la începutul veacului XIX, datorită perfecționării pe care o ia știința medicală și în special prepararea substanțelor farmaceutice, care a reșuit să extragă din aceste plante preparatii alcoolizi ca *morfină*, *cocaina* (1) *heroina*, *penthaponul*, etc., întrebuintați la început ca anestezitanți, sfârșesc a fi practicate de nevropați, mondene și demi-mondene ca substanțe producătoare de euforie, de excitare a simțurilor, de intoxicațiune prin ajutorul căreia credem că să despersonalizează, că trăiesc o viață aievea, care îi sustrage realităților vieții.

Această practică prin imitațiune și contagiune a ajuns să facă adevărate ravagii, mai ales, în mediul interloal al marior orașe.

Între 1902—1910, în special întrebuintarea cocainei a început să se practice pe o scară întinsă în țările din Europa, în special în centrele artistice cu tendințe decadente din Paris, Berlin, Londra, Munich, etc. Printre adepții cei mai obișnuiți ai cocainei, conștientul cel mai mare îl dădea medicii și farmaciștii, care până atunci se folosiseră de morfină și heroină.

La început Statele alarmate de abuzul practicei a-

1) *Cocaina* a fost descoperită în 1860 de către chimistul Albert Niemann. Vezi asupra cocainomaniei, H. W. Maier. La Cocaine. Payot. 1928. Paris.

cestor stupefiante a încercat prin măsuri administrative să-l înfrâneze, reglementând modul de vânzare, numai de către farmaciști și numai cu prescripția medicilor se administrau pacienților.

Însă comerțul ilicit, alimentat de întinse contrabande au dejuat toate măsurile administrative, în cât în 1912 s'a simțit necesitatea de a se organiza lupta internațională pentru combaterea practicii întrebuințării stupefiantelor în afară de prescripțiuni medicale de către toxicomani, de către fumătorii de opiu, inhalatorii de cocaină, morfină, eter, etc.

Sforțările acestei lupte se concretizează în încheierea *Convențiunii de la Haga din 1912 pentru reglementarea consumului opiului*.

2.— *Convențiunea de la Haga*. — Prin această convențiune, la care a aderat și România, puterile, Statele aderente, se angajau ca să introducă în țările lor legi destinate să reglementeze producțiunea și comerțul cu opiul.

Această convențiune prin *art. 1* dispunea „un control eficace al producțiunii și comerțului opiului brut sau preparatelor lui, prin legi și ordonanțe” iar prin *art. 2* „limitarea, în măsura îngăduită de relațiunile comerciale, a numărului orașelor, porturilor și altor localități, prin care va fi autorizat importul și exportul acestor substanțe”.

Art. 9 din Convențiune mai dispune că: „Puterile contractante vor elabora legi și regulamente cari se reglementeze vânzarea acestor substanțe în farmacii, iar producerea, vânzarea și întrebuințarea morfinei, cocainei și altor seruri toxice nu se vor face de cât în scopuri medicale și legale. Ele vor împiedeca întrebuințarea acestor substanțe în alte scopuri decât cele medicale”.

Art. 10 al Convențiunii dispun în acest scop următoarele măsuri:

a) Producțiunea morfinei, cocainei și celorlalte stupefiante nu se va permite sau îngădui decât în oficii special autorizate de Stat, înscriind într'un registru cantitățile vândute sau produse;

b) Se va cere dela toți acei cari fabrică, importă sau exportă morfină, cocaină, etc. să aibă o licență sau o autorizațiune specială dela autoritatea competente;

c) Toți aceștia vor ține un registru în care se va înscrie toate cantitățile de morfină, cocaină, etc. vândute, importate sau exportate.

Aceste măsuri însă nu se aplică medicilor și farmaciștilor.

Art. 11 din Convențiune prescrie măsuri drastice pentru transmisiunile sau vânzările clandestine de morfină, cocaină, etc. la persoane necalificate de a vinde importa sau exporta astfel de substanțe.

În sfârșit *art. 15—19 din Convențiune* prescrie măsurile necesare ca să împiedice contrabanda de opiu brut, de opiu preparat, morfină, cocaină, etc. în China și din China în Europa.

La Convențiunea dela Haga contra opiului însă nu au aderat decât 9 State.

Atunci s'a convocat o a treia conferință tot la Haga pentru 15 Iunie 1914, la care au aderat peste 30 de State, însă din cauza izbucnirii războiului din August 1914 această conferință nu a mai avut loc.

3. *Recrudescența abuzului cu stupefiante în timpul războiului mondial*.

Cu toate dispozițiunile luate de Franța, încă din 1908, Anglia din 1912, Germania din 1914, etc., în timpul războiului mondial se observă o creștere alarmantă a folositorilor de stupefiante, cari își procurau prin con-

trabandă din Elveția, Suedia, Spania, enorme cantități de morfină, cocaină, heroină, etc., în cât molima pătrunse și în clasele de jos, minate de suferință și mizerie.

Nu mai vorbim că chiar în armatele beligerante morfina cocaina și eterul era de o întrebuințare curentă, mai ales înainte de a se porni la luptă.

Faptul acesta a făcut că unele State, să vie cu legi aspre pentru a reprima acest abuz că Franța prin legea din 1916, Elveția prin legea din 1918, Germania prin legea din 1919, Anglia prin legea din 1915, etc.

În acelaș timp s'a prevăzut dispozițiuni speciale și în ante proiectele de cod penal, de plidă Elveția., prin *art. 42* din proiectul de cod penal, *Germania* par. 88—94 proiectul de cod penal din 1925, etc.

4. *Convențiunea din 19 Februarie 1925 a Societății Națiunilor pentru combaterea abuzului cu stupefiante*.

Paralel însă cu lupta întreprinsă de State pentru a combate în interior abuzul cu stupefiante, prin îndemnul și sub auspiciile Societății Națiunilor să întreprindă și o luptă internațională pentru înfrânarea acestui vițiu.

Societatea Națiunilor fiind sezizată în 1920 de practica întinsă a substanțelor stupefiante mai ales în țările orientale și din America de Sud, care s'a propovăduit și în unele țări din Europa, a dispus crearea unei „Comisiuni consultative”, însărcinând-o să studieze această problemă și să propue măsurile necesare.

Această Comisiune consultativă s'a format din delegații Olandei, Argentinei, Franței, Indiei, Chinei, Japoniei, Siamului, Portugaliei, Germaniei și Statelor-Unite.

După întinse cercetări a prezentat în 1921 un raport Adunării Societății Națiunilor, care a hotărît convocarea unei conferințe internaționale, ce s'a ținut la Geneva, în Oct. 1924.

Această conferință însă nu a putut ajunge la încheierea unei convențiuni internaționale din cauza prea marilor divergențe de interese dintre Anglia și China, — cea dn urmă neaderând la principiul restrângerii preparațiunii și vânzării opiului, din care trăgea mari venituri.

În Noembrie acelaș an s'a convocat o a doua conferință internațională, care luând ca bază de discuțiune convențiunea dela Haga din 1912 contra opiului, s'a ajuns la încheierea *Convențiunii din 19 Februarie 1925* semnată de 14 State, printre cari și România (2).

2) Această Convențiune a fost supusă ratificării Parlamentului chiar zilele acestea. În *Expunerea de motive* se spune: „România care a aderat la Convențiunea dela Haga din 1912 și care a luat parte prin reprezentanți oficiali la Conferința dela Bruxelles din 1925, are obligațiunea a da partea sa de contribuțiune în lupta contra abuzului stupefiantelor, cu atât mai mult, cu cât acest obicei a prins rădăcini la noi.

În această luptă România are datoria:

a) De a pune stavilă introducerii clandestine a substanțelor stupefiante sub diferite numiri, care le puh la adăpostul unui control serios și continuu;

b) De a apăra sănătatea poporului de consecințele grave ale abuzului substanțelor stupefiante;

c) De a institui sancțiuni severe contra celor cari ar nesocoti dispozițiunile luate, exercitând un comerț nepermis.

În acest fel, apărând sănătatea propriei sale populațiuni, apără și interesele celorlalte țări, contribuind la stăvilirea unei plăgi sociale, care a atins o bună parte a omenirii.

Pentru a-și atinge aceste scopuri, România, deși nu este o țară producătoare și exportatoare de asemenea substanțe, ci

Art. 1 din Convențiunea de la Geneva din 1925 enumeră printre substanțele stupefiante pe lângă opiu și morfină, și *cocaina ecgonina și cânepa indiană* (3). Uită însă să enumere *eterul, ciurul de Ceylon*, (4), etc.

Art. 2 și 3 din Convențiune se ocupă de controlul interior al opiumului brut și al foilor de coca, dispunând ca fiecare Stat să facă un control eficace al producțiunii, al distribuțiunii și al exportului opiumului brut și foilor de coca, și să limiteze numărul orașelor, al porturilor sau alte localități prin care exportul sau importul acestor substanțe va fi permis.

Art. 4—10 din Convențiune reglementează controlul intern al drogurilor manufacturate, dispunând în acest scop:

a) Fabricarea, vânzarea, distribuirea și exportarea substanțelor prevăzute în prezenta convențiune nu se va face decât pentru scopuri *medicale și științifice*.

b) Controlul asupra acelor cari fabrică, importă, vând distribuie sau exportă substanțele de mai sus, cari trebuie să poseadă o autorizațiune specială din partea organelor competente sau un permis de export special;

c) Trecerea într'un registru special al cantităților fabricate, importate, exportate sau distribuite pentru consumul intern;

d) Interzicerea cu desăvârșire a comerțului clandestin cu aceste substanțe;

e) reglementarea desfacerei acestor produse de către farmaciști în comerțul intern.

Art. 12—18 din Convențiune reglementează controlul comerțului internațional al acestor substanțe stupefiante, dispunând în acest scop:

a) Fiecare țară să dea autorizațiuni speciale pentru importul acestor substanțe arătând cantitatea și locul pe unde se va face;

b) Exportul acestor substanțe nu se va face decât în urma unei autorizațiuni speciale, specificând țara de destinație, cantitatea, numele și adresa exportatorului, precum și numele și adresa importatorului;

Odată cu aceasta se va da și un certificat de import din partea guvernului țării importatoare și doveditor al încuviințării date, etc.

Art. 19 din Convențiune prevede un *Comitet central permanent* compus din opt persoane, cari prin competența lor tehnică, imparțialitatea și independența lor vor inspira o încredere universală, persoane numite de Consiliul Societății Națiunilor, pe 5 ani.

Acest comitet are îndatorirea să supravegheze comerțul mondial al substanțelor stupefiante și să ia măsurile edictate de împrejurări spre a stăvili abuzul. Așa de pildă, când acest comitet constată, după statisticele ce i se trimet de țările contractante, că o țară importă cantități mai mari decât îi necesită, prin intermediul Secretariatului general al Societății Națiunilor, poate cere să-i se dea explicațiuni. Dacă țara refuză să dea aceste explicațiuni, atunci i se refuză pe viitor importul de noi cantități.

Țara invinuită însă, poate face recurs la Consiliul Societății Națiunilor.

Art. 28-39 din Convențiune prevede dispozițiuni cu privire la interpretarea și aplicarea acestei convențiuni.

numai importătoare, totuși, pentru considerentele de mai sus, și în scopul de a-și îndeplini angajamentele internaționale, este nevoe să consfințească prin ratificare Convențiunea de la Geneva din 1925, la care România a aderat".

3) Din care se extrage hașișul.

4) Acest *ciuru* în loc să se întrebuințeze ca băntură, se fumează din pipe, devenind astfel un adevărat stupefiant. El se întrebuințază mai ales în Mexic.

În acest scop se crează un *Comitet tehnic* care servește de tribunal arbitral, care se rezolve toate conflictele între țările aderente la convențiune. Când arbitrajul nu a reușit, partea nemulțumită se poate adresa Curții de Justiție internațională de la Haga, care decide în ultimă instanță.

5. *Legile pentru combaterea abuzului cu stupefiante în Elveția, Germania, Franța, Anglia și Italia.*

Multe țări luând ca bază *Convențiunea de la Haga* din 1912 contra opiumului, au edictat legi speciale pentru înfrânarea abuzului cu stupefiante, complectând în acest mod măsurile ce se luase pe cale administrativă și care s'au dovedit în practică insuficiente pentru a combate acest viciu.

Vom expune în mod succint principiile care stau la baza acestor legi în *Elveția, Germania, Franța, Italia și Anglia.*

a) *Elveția.* — Legea federală elvețiană din 2 Oct. 1924 contra stupefiantelor, care a fost elaborată în executarea Convențiunii de la Haga, prevede o serie de dispozițiuni care reglementează comerțul în interior al acestor substanțe și în special prevede sancțiuni severe contra comerțului clandestin al acestor stupefiante.

În deosebi art. 11 din lege pedepsește cu 3 luni până la 2 ani închisoare și 5000 fr. oricine va fi procurat sau încercat să procure substanțe stupefiante, servindu-se de ordonanțe false sau falsificate.

De asemenea art. 12 din lege pedepsește sever pe medici, veterinari, dentiști, farmaciști sau droghști care cedând insistenței persoanelor ce se folosesc de stupefante, le prescriu sau liberează cantități de acest fel de substanțe, spre a realiza un câștig.

O lege specială a *Cantonului din Geneva din 8 Ianuarie 1922* cuprinde o dispozițiune foarte bună, lăsând libertatea judecătorului de a interna pe toxicomani în azile de nebuni, spre a fi supuși unui tratament de desintoxicare.

Art. 8 din lege se exprimă astfel: „Persoanele atinse de toxicomanie pot, în baza unui certificat al medicului legist, să fie internate într'un azil de nebuni în virtutea unei deciziuni a judecătorului. Ele vor fi supuse în mod obligatoriu unui tratament curativ de desintoxicare”.

b) *Germania.* — *Legea germană din 30 Decembrie 1920* contra stupefiantelor se mărginește mai mult la reglementarea comerțului interior al substanțelor stupefiante. Supravegherea și controlul acestui comerț este încredințată unui *Oficiu special* al Sănătății publice.

Importul și exportul, ca și producțiunea opiumului ca și a celorlalte substanțe stupefiante, nu este permis decât cu autorizațiunea specială al acestui oficiu.

Se prevede chiar *confiscarea substanțelor* stupefiante care au fost introduse în mod *clandestin*, iar autorii sunt pedepsiți cu închisoare până la 2 ani închisoare și amendă până la 10.000 mărci.

Legea germană mai prevede aceleași dispozițiuni ca și cea elvețiană cu privire la persoanele care se servesc de ordonanțe false sau falsificate pentru ași procura substanțe stupefiante, precum și contra medicilor sau farmaciștilor, cari prescriu sau liberează asemenea substanțe pentru a realiza câștiguri ilicite.

c) *Franța.* — O circulară a Ministerului de marină din 28 Iunie 1907 suprimă întrebuințarea opiumului în marină. Se interzice formal fumarea opiumului pe bordul vaselor de stat ca și introducerea acestor substanțe pe bord.

Decretul din 19 Iunie 1907 interzice deschiderea de fumătorii de opiu în Annam și Tonkin, Cochinchina și

Cambridge, colonie franceze, unde practica fumării opiului devenise o plagă socială (5).

Un decret din 1 Oct. 1908 interzice vânzarea, prin importare de opiu exotic sau prin producătorul de opiu indigen, făcută altor persoane decât comercianților en en gros, industriali sau chimiștilor, pentru a-l transforma în opiu medicinal sau să extragă alcooli.

Art. 3 din Decret dispune că orice cesiune de opiu sau extrase din opiu, chiar cu totul gratuit, în profitul altor persoane, pentru o altă întrebuințare decât cea specificată prin decret (6), atrage aplicațiunea penalității edictate în art. 1 al legii din 12 Iulie 1874 asupra vânzării substanțelor toxice, adică amenda dela 100—3000 fr. și închisoarea dela 6 zile la 2 luni, fără aplicațiunea circumstanțelor atenuante (7).

Fiindcă dispozițiunile administrative s'au arătat insuficiente pentru a înfrâna abuzul celorlalte stupefiante, care se introduseseră în Franța, în special *cocaina* (8) s'a violat *legea din 12 Iunie 1916, contra stupefiantelor*.

În special se pedepsește cu interdicțiunea de ședere dela 10-15 ani, oricine va favoriza sau încurajă folosirea de stupefiante; pe farmaciștii cari liberează astfel de substanțe pentru a realiza câștiguri ilicite cu amenda, care se proporționează beneficiilor realizate și cu închisoarea dela 2—6 luni; în caz de recidivă li se vor închide farmacia.

Viciul folosirii stupefiantelor întinzându-se, cu toată legea din 1916, în 1922 s'a modificat pe deoparte agrându-se pedepsele, pe de altă parte s'a luat măsuri severe contra medicilor care liberează certificate de com-plesență sau ordonanțe de com-plesență pentru a procura cantitatea de stupefiante necesară toxicomanilor. Amenda este până la 10.000 fr., iar în caz de recidivă *dublul amenzei*, precum și interzicerea dreptului de a mai practica.

Se prevăd deasemenea pedepse aspre și celor, cari dau gratuit cantități de stupefiante spre a se încuraja acest viciu.

d) *Italia*. — În urma alarmei date, în special de medicii (9), s'a votat în Italia *legea asupra stupefiantelor din 13 Mai 1916*, complectată apoi prin *legea din 5 Martie 1923*.

Legea italiană s'a inspirat din legea americană din 1913 care prevedea pe lângă măsuri de prevențiune și de represiune mai ales contra celor ce practică comerțul clandestin de stupefiante, contra celor cari favorizează acest viciu prin înlesnirea sau procurarea de aceste substanțe *gratut* sau cu *plată* cum sunt farmaciștii sau medicii.

În sfârșit se reglementează prin legea din 1923 atât exportul cât și importul acestor substanțe, care nu este permis decât cu o autorizațiune specială a oficiului sănătății publice.

e) *Anglia*. — *Legea engleză din 1915* pe lângă dispozițiuni severe contra celor cari practică comerțul clandestin de stupefiante sau încurajează acest viciu *gratut*

sau cu *plată*, mai cuprinde și *tratamentul forțat al toxicomanilor*.

Iată ce ne spune un medic german, morfinoman inveterat care făcând o călătorie în Anglia, a fost arestat și supus unui asemenea *tratament gratuit*.

„O călătorie pe neașteptate mă aduseseră în Anglia. Provizia mea de morfină era pe sfârșite, dar cu parale reușii, să mi-o împrăpătez. Însă cum îmi dădeam seamă că dese vizite ce făceam farmaciștilor, are să atragă atențiunea, m'am adresat, după sfatul unui farmacist, unui medic, care plătindu-i două lire sterline, mi-a prescris două grame de morfină. Însă a doua zi am rămas iar fără morfină. M'am dus iar la medicul din ajun, însă intenționat la o oră când eram sigur că nu am să-l gădesc. Sub un pretext oarecare, dând un bacșiș servitoarei, am intrat în birou, am așteptat puțin și între timp am *furat câteva rețete cu firma medicului*. Câteva zile încă am putut să-mi procur nestingherit morfină, căci fiind medic, știam cum să formulez astfel de rețete. După câteva zile însă am fost arestat pe stradă, și dus la poliție am fost perchezitionat și mi s'a găsit o *bună cantitate de morfină*. Am văzut pe urmă cât e de *aspră legea engleză*. Ea interzice, sub sancțiunea unei pedepse până la 18 luni, *întrebuințarea sau posesiunea ilegală, adică fără prescripțiunea unui medic, a morfinei sau cocainei*. Ori am susținut că ordonanțele prescrise de mine nu erau false. Însă legea engleză nu pedepsește pe morfinomanii sau cocainomanii pentru fals sau *întrebuințarea de fals, comise sub influența morfinei și cocainei*...

Scurt, am fost trimes înaintea judecării și după o judecată sumară am fost condamnat la trei luni de tratament...

Am fost condus imediat la închisoare și prezentat medicului șef. Tratamentul de desintoxicare începu imediat.

În Anglia cura este foarte grea, însă mai puțin dureroasă ca desintoxicarea.

Am fost închis într-o vastă celulă a infermeriei închisorei, și tot timpul curei mele, destul de lungi, am fost supraveghiat zi și noapte de doi gardieni. *Nici o picătură de otravă nu se putea strecura fără autorizațiunea specială a medicului*.

După două luni de cură, începusem să mă vindec. A treia lună am fost trimes unei comisii speciale, care a constatat că mă vindecasem și după o săptămână am fost liberat“ (9 bis).

6) *Proiectul de lege român pentru combaterea abuzului cu stupefiante*:

În urma sinuciderei unei tinere doamne, de bună condiție la un mare hotel din Capitală acum două luni, (10) s'a descoperit că în București într'un anumit mediu mонден și demi-monden se practică pe o scară întinsă folosirea stupefiantelor.

Presa s'a alarmat publicând reportagii senzaționale Parchetul s'a sesizat, însă în lipsă de sancțiuni speciale (11), afacerea s'a clasat fără urmări legale (12).

9 bis) Dr. Schrub „Impresiile mele din Anglia“ publicate în *Berliner Tagesblatt* din 19 Aprilie 1925.

10) Sinuciderea d-nei Baly Măgâldea.

11) S'a susținut însă, că s'ar fi putut reprimă cazul cu d-na Măgâldea pe baza art. 245 cod. pen. rom. (art. 317 ccd. pen. fr.) care dispune că: „*oricine va comunica altuia o boală sau o incapacitate de lucru, dând cu voință substanțe care fără a fi de natură să cauzeze moartea, sunt totuși vătămătoare sănătății se va pedepsi cu închisoarea de la 1 lună până la 2 ani și cu amenda de la 100—5000 lei*“.

Vezi articolul din ziarul „Cuvîntul“ din 20 Ian. 1928.

5) *Rev. Pénit.* 1907, p. 1339.

6) În decret se prevedea că opiul nu se poate administra decât ca medicament sau pentru cercetări științifice.

7) *Vezi Revue Pénit.* 1908, p. 1367.

8) Comerțul ilicit de *cocaină* era foarte întins, numai la Paris au fost arestate 21 de persoane, cari se ocupau cu acest comerț și confiscată o cantitate de 30 de kgr. *cocaină*, care se consuma de localurile de noapte din Montmartre, cartierul Hallelor și cartierul Latin. *Vezi Cyril et Berger*, La Coco. Paris 1921.

9) *Vezi studiile publicate de Dr. Tirelii, Coroadi și Francisco Sabatucci*.

Această lipsă de sancțiuni a îndreptățit pe Ministerul Sănătății și Ocrotirilor sociale să vină cu o lege specială pentru combaterea abuzului cu stupefiante (13).

Expunerea de motive a proiectului o spune clar: „Deși la noi în țară aceste abuzuri nu sunt așa de răspândite, totuși s'au semnalat în lumea interlopă și vicioasă. Sursele de contagiune pentru țara noastră au fost două: una din mediul de descompunere a fostului Imperiu Rusesc și alta din Capitalele occidentale.

Pentru a da posibilitate organelor legale ca prin pedepse excepționale să oprească și să previe dezvoltarea răului s'a întocmit alăturatul proiect de lege.

D. Dr. Al. Iteanu, raportorul legii la Cameră afirmă același lucru, în raportul său: „Periculoasa răspundere a abuzului cu stupefiante a determinat înfrânarea lui prin măsuri energice și severe în toate Statele. Opinia publică și autoritățile sunt, pe temeinice motive, alarmate, mai ales de faptul, mai puțin cunoscut de altfel că, în anumite împrejurări, *cacoinomani* pot deveni o periculoasă sursă a criminalității.

Combaterea viciului administrării abuzive de stupefiante nu poate fi eficace decât dacă se pune la dispoziția justiției și autorităților, arsenalul legislativ necesar.

Din legislațiunea noastră lipsind dispozițiunile eficace pentru a putea combate acest viciu Ministerul Sănătății și ocrotirilor sociale a întocmit alăturatul proiect de lege...

Proiectul de lege în art. 1 consideră ca stupefiante: a) *opiul* și preparatele sale; b) *morfină*, c) *codeina*, d) *cocaina* și derivații săi, e) *hasișul* și preparatele sale, f) și orice alte substanțe naturale sau sintetice cu efecte stupefiante.

Această enumerare este însă numai *demonstrativă*, nu limitativă. Art. 2, conformându-se atât dispozițiunilor convențiunii dela Haga din 1912 contra opiului, cât și Convențiunii internaționale a Societății Națiunilor din 19 Febr. 1925, dispune că: „importul (14), fabricarea, debitarea și comerțul substanțelor stupefiante nu se pot face decât în baza unei autorizațiuni speciale date de Ministerul Sănătății, anumitor instituțiuni și farmacii“.

Tot acest articol reprimă:

a) Importul clandestin de aceste substanțe, ca și tentativă de import.

Însă un comunicat oficial combate o atare soluțiune: „Sinuciderea d-nei Magălea a dat prilej Parchetului Trib. Ilfov să facă oarecare cercetări cu privire la acei cari se folosesc de stupefiante.

Din nefericire textele de legi actuale nu îngăduesc luarea unor măsuri cari ar fi dat deplină satisfacție opiniei publice, pe drept cuvânt alarmată.

Aceste cercetări însă, au evidențiat necesitatea legiferării în această materie importantă, care în proiectul de cod penal ce se va depune în curând în Corpurile legiuitoare, a fost prevăzută cu sancțiunile cele mai severe“.

Vezi ziarul „Universul“ din 21 Ianuarie 1928.

12) Totuși d-l Prim-procuror al Trib. Ilfov a luat unele măsuri înțelepte ca internarea în azilele de nebuni a toxicomanilor inveterați cu Frunzescu și alții.

13) Proiectul de lege pentru combaterea abuzului cu stupefiante s'a depus la Cameră și se speră că va fi votat chiar în actuala sesiune.

14) Ar urma ca *exportul* acestor substanțe nu este interzis. În realitate țara noastră nu poate fi o țară exportătoare de asemenea produse, apoi exportul este reglementat de Convențiunea internațională din 19 Februarie 1925, la care a aderat și România,

Pedeapsa este dela 1—2 ani închisoare și amenda de la 10.000—20.000 lei.

b) Acei care dețin sau poartă asupra lor în mod ilegal adică „fără motiv legitim“ cum se exprimă proiectul cantități de stupefiante sau cari prin ordonanțe medicale fictive, încearcă să-și procure astfel de substanțe sau le vând altora.

Pedeapsa este închisoarea până la 6 luni și amenda până la 10.000 lei.

c) Acei cari pentru a favoriza acest viciu, ofer în mod gratuit sau cu plată, asemenea substanțe fie indivizilor amatori, fie că le pun la dispoziție în anumite locuri sau cluburi.

Pedeapsa este închisoarea dela 3—6 luni și amenda dela 10.000—100.000 lei.

d) Medicii cari înlesnesc procurarea acestor substanțe stupefiante sau farmacistii, care liberează fără ordonanțe medicale, asemenea substanțe.

Pedeapsa este închisoarea dela 2 luni la 1 an și amenda dela 10.000—50.000 lei, iar în caz de recidivă, ea ridică dreptul de a exercita profesiunea dela 6 luni la 1 an.

Înlesnirea trebuie constată de consiliul superior sanitar.

Mărturisim că acest aliniat al art. 2 astfel cum este redactat va da naștere la dificultăți, în ceea ce privește pe medici.

Înlesnirea de procurare de substanțe stupefiante „din complezență“ cum se numește în doctrină, poate să fie *gratuit* sau cu *plată*.

De cele mai multe ori însă, asemenea medici, care realizează câștiguri ilicite, ilegale din procurarea acestor substanțe o fac cu *plată*.

Ar fi trebuit deci, în primul caz, să fie o pedeapsă mult mai ușoară, iar în cazul al doilea, mult mai agravată, constatarea administrativă nu poate fi un indiciu absolut pentru judecător în individualizarea pedepsei.

De aceea în alte legislațiuni s'a concretizat această distincțiune prin expresiunea „*realizarea de câștiguri ilicite*“, ceea ce presupune atât *obișnuința* cât și o *practică abuzivă a medicinei*.

De asemenea sunt excluși pe nedrept: *medicii veterinari, farmacistii*, cât și *droghiștii*, cari pot procura asemenea substanțe stupefiante în mod abuziv.

e) Pedepsirea acelor cari nu declar cantitățile de stupefiante ce o posed, în 20 zile de la promulgarea legii.

Art. 3. institue o comisiune consultativă a comerțului cu stupefiante, pe lângă Ministerul Sănătății, compusă din trei membrii destinați de ministere.

Însă nu se arată atribuțiunile acestei comisiuni, ceea ce ar fi interesant să fie specificate în lege însăși, iar nu în regulamentul legii.

Art. 4. Dispune că procesele-verbale constatatoare a infracțiunilor de mai sus încheiate de organele administrative fac deplină dovadă până la înscrierea în fals.

Judecata de asemenea se face urgent și cu precădere conform legii Micului Parchet.

Consiliul Legislativ în avizul său asupra proiectului de lege întocmit de ministerul Sănătății face interesante considerațiuni, prezentând chiar și un proiect, pe care îl găsim în multe privințe superior celui al Ministerului.

— „În adevăr, zice Procesul-Verbal Nr. 7 al Consiliului legislativ, proiectul întocmit de Ministerul Sănătății, nu prevede sancțiuni decât contra acelor cari importă sau fabrică, precum și contra farmacistilor, medicilor și oricărei alte persoane care ar înlesni sau în-

curaja întrebuițarea abuzivă a stupefiantelor; or pentru ca legea să producă efecte și răul să fie stăvilit, ea trebuie să lovească în primul rând pe cei cari oferă altora ocaziunea de a întrebuița astfel de substanțe, fiind agenții cei mai periculoși ai răspândirii vișiului. Ie fie că ei oferă gratuit sau cu plată, fie procurând în acest scop un local sau prin orice alt mod; trebuie apoi pedepsiți chiar acei ce întrebuițează stupefiantele, când fac aceasta în companie altora sau în societate, așa cum în fapt s'a constatat că se practică vișiul, precum și acei care ar obține sau ar încerca să obție substanțele în chestiune prin mijlocul ordonanțelor medicale fictive și acei cari știind că ordonanțele sunt fictive totuși au vândut..."

„De asemenea trebuie înscrisă confiscarea în toate cazurile a substanțelor stupefiate ce s'ar deține de cineva în afară de permisiunea legii“.

Aceste dispozițiuni spune avizul Consiliului legislativ au fost înscrise în art. 435 al proiectului de cod penal, încât ar urma în interesul unei armonizări între proiect și codul penal, art. 435 să fie înscris în art. 2 al acestui proiect.

Art. 4 și 5 din proiectul Ministerului să fie șterse ca inutile; iar art. 1 al proiectului să devie articol final.

Însă atât proiectul Ministerului Sănătății, cât și acela al Consiliului legislativ nu îmbrățișează problema combaterii abuzului cu stupefiant de cât sub latura represivă, de altfel cum a făcut multe legislațiuni similare străine, ignorând atât latura preventivă, cât și mai ales curativă.

Orî aceste preocupări în mai toate Statele civilizate au făcut obiectul unei legiferări speciale, complinind pe cea represivă.

În partea a doua a studiului nostru ne vom ocupa deci de modul cum trebuie organizată lupta pentru combaterea abuzului cu stupefiant sub întreitul aspect ce-l prezintă această problemă, care constituie încă un produs al civilizațiunei moderne.

E. C. DECUSARA

Limita de vârstă a magistraților

In Curierul Judiciar Nr. 7 din 12 Februarie 1928 d-l Edgar Scheletti, judecător președinte la ocolul Bazargic, critică, ca fiind nedreaptă, soluțiunea Curții de Apel București s. III, cu privire la limita de vârstă a magistraților înaintați pe loc.

Fie-mi permis — deși magistrat înaintat pe loc — a nu mă asocia la această critică, pentru următoarele considerațiuni:

Legea a diferențiat limita de vârstă după instanța la care magistratul funcționează, adică după funcțiunea pe care o îndeplinește, iar nu după gradul magistratului. De sigur, dispozițiunea legii apare azi, când pensiunea e atât de mizeră față de salariul, el însuși neîndestulător, ca fiind nedreaptă pentru bătrânii judecători de ocol și tribunal înaintați pe loc, cari n'au avut șansa promovării la instanțele superioare. Dar dispozițiunea e precisă și nesusceptibilă de interpretare, oricari ar fi considerațiunile de echitate cari decurg în mod provizoriu din împrejurările actuale.

Nu numai atât.

Diferențierea limitei de vârstă după instanță iar nu după gradul magistratului nu e o dispozițiune anodină, ori un simplu capriciu al legiuitorului, ci rezultatul unei reflexiuni serioase. Legiuitorul n'a avut în vedere, în fixarea etapelor de trecere din activitate la pensie, nici meritul real al magistratului, nici valoarea lui profesională, nici gradul ce ar putea obține, ci greutatea, uzajul de forțe inerente exercitării funcțiunii. Un judecător de ocol sau de Tribunal — orice grad ar avea — are de suportat o muncă incontestabil mai grea — cantitativ — decât magistratul de la Curtea de Apel sau cel de la Casație, o muncă istovitoare pe care magistrații de sus și-o pot bine reaminti și aprecia prin comparație cu munca relativ mai limitată și mai pe îndelete, pe care o depun acum. De sigur, „munca instanțelor superioare” își are greutatea și intensitatea ei sub raportul calitativ al rezultatelor, dar această muncă, prin efectul practicei și experienței îndelungate, prin numărul magistraților deliberați, prin proporțiunea mai redusă a afacerilor de rezolvat, ca și prin concursul unui personal subaltern mai versat, nu produce acea istovire nervoasă, pe care mulțimea și varietatea lucrărilor dela judecătorii și tribunale o cauzează în mod fatal magistraților dela aceste instanțe. De aci și nevoia de reîntinerire a cadrelor apare mai evidentă jos, în acel vacarm ucigător de nervi, decât în sferile relativ mai calme și senine, ale instanțelor superioare.

Înaintat sau nu, pe loc, magistratul de Tribunal sau ocol are de îndeplinit aceleași atribuțiuni, de desfășurat aceiași muncă, aceleași ședințe numeroase, supra-încărcate de procese, același număr de hotărâri de redactat, același număr de cazuri de instrumentat, etc. Nervii lui se consumă tot atât de repede, fie că e înaintat, în grad, în aceeași funcțiune, fie că gradul rămâne același pe toată durata funcțiunii.

Iată de ce cred că legiuitorul referindu-se la instanțe, adică la funcțiuni, iar nu la gradele magistraților, pentru a diferenția limita de vârstă, n'a săvârșit nici o inconsecvență sau nedreptate față de magistrații înaintați pe loc, iar soluțiunea Curții de apel București o socotesc dată pe baza unei juste interpretări a legii, atât în litera cât și în spiritul ei.

PETRE POPESCU,

Magistrat asistent cl. I, Curtea de Casație

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA II C. C.

Audiența dela 10 Noembrie 1927

Președinția d-lui C. DUMA, judecător

Ion Dumitrescu cu Direcția Teatrului Național din București
Jurnal No. 20780

Teatru Național subvenționat. Artist societar pensionat în mod intempestiv și ilegal. Acțiune în daune, conform dreptului comun. Art. 998 c. civ. Incident de inadmisibilitate a acțiunei. Art. 99 și 107 din Constituție. Art. 4 legea contenciosului administrativ.

Dacă actul prin care direcția unui teatru Național subvenționat scoate la pensie înainte de vreme pe un artist societar, constituie un act administrativ de autoritate, emanat de la o instituție publică?

Da, având acest caracter e de competența exclusivă a contenciosului administrativ, sau poate deschide deopotrivă calea unei acțiuni de drept comun?

1) *Teatrele Naționale subvenționate nu sunt instituții publice, căci nu întrunesc nici unul din caracteristicile stabilimentelor publice, ci se deosebesc fundamental de ele, atât prin scopul pentru care sunt create, cât și prin modul lor de organizare. În adevăr, scopul teatrelor Naționale nu este satisfacerea unor nevoi de ordin general al Statului, nu au nici o legătură cu administrația și problemele ce interesează funcționarea Statului, ci sunt create ca să servească de școli pentru formarea gustului public și pentru încurajarea artei dramatice, scopuri cari, ori cât de importante ar fi în viața unui stat modern, n'au nimic comun cu organizația administrativă.*

Pe de altă parte, teatrele naționale, conform legii lor organice, au un patrimoniu al lor propriu, care nu se administrează ca acela al stabilimentelor publice, după regulile contabilității publice, au veniturile lor proprii, pe lângă subvențiunile statului, județului sau comunei; bugetul lor este discutat și votat de consiliile de administrație, fără altă formalitate, iar conturile de venituri și cheltuieli sunt prezentate la finele fiecărui an Ministerului Artelor, a cărui aprobare dă deplină descărcare administrației teatrului, conform art. 46 din lege.

În fine, conform art. 49 din legea teatrelor, excedentele ce provin la sfârșitul fiecărui an, au cu totul altă destinație decât acelea ale stabilimentelor publice, căci ele se împart între director, funcționari și artiștii dramatice. Apoi, personalul teatrelor nu îndeplinește condițiile ce caracterizează funcțiunea publică, deoarece ei sunt numiți și destituiți de Consiliul de administrație, în urma cererii directorului, care angajează conform art. 26 din lege și personalului artistic și ceace este și mai important, teatrele naționale pot fi create și de Consiliul de miniștri conform art. 10 din legea teatrelor și dobândesc astfel personalitatea morală, pe când persoanele juridice de drept public se creează numai prin lege.

2) Chiar dacă teatrele naționale ar fi instituțiuni publice, acțunea prin care un particular cere repararea prejudiciului cauzat printr'un act administrativ de autoritate, când nu cere anularea actului făcut cu încălcarea legii, poate fi judecată de instanțele ordinare, deoarece dreptul celor lezați de a lua calea judecătii prin legea contenciosului, e un mijloc în plus acordat pentru o reparare mai expeditivă a prejudiciului, și nu exclude dreptul de valorificarea pretențiunilor pe calea dreptului comun, pe baza art. 998 c. civ. Această soluție nu este contrazisă de nici unul din textele noiei legi asupra contenciosului administrativ, și este conformă și cu expunerea de motive care a precedat această lege.

Reclamantul I. Dumitrescu prin d-nii avocați I. Gr. Periețeanu și A. Fulga; direcția Teatrului Național din București prin d-nii avocați I. Dumitrescu și Al. Velescu.

Tribunalul,

Asupra finelui de neprimire ridicat de reprezentanții Teatrului Național din București, părătul în acțiune.

Având în vedere că s'a susținut că întrucât reclamantul, fost societar al Teatrului, se plânge contra deciziei comitetelor reunite, cari au hotărât punerea sa la retragere, cerând ca, constatându-se ilegalitatea acestui act făcut de organele Teatrului Național, să i se acorde daune pentru repararea preju-

diciului suferit, nu se putea adresa instanțelor de drept comun, căci prin art. 99 și 107 din Constituție coroborate cu art. 4 din legea contenciosului administrativ s'a dat în competența exclusivă a Curții de apel judecarea acțiunilor privitoare la constatarea ilegalității actelor administrative de autoritate a-buzive, prevum și acordarea daunelor decurgând din asemenea acte.

Având în vedere că reclamantul combătând susținerile părătului, a arătat că actul Teatrului Național nu poate fi considerat ca un act administrativ de autoritate și prin urmare judecarea acțiunii privitoare la daune, decurgând din acest act, un intră în prevederile textelor citate de reclamant, deoarece Teatrele Naționale nu sunt instituțiuni publice, întru cât nu întrunesc nici una din condițiile care să le imprime acest caracter, și că, în tot cazul, chiar dacă s'ar socoti decizia comitetelor reunite ca un act administrativ de autoritate, încă era în drept să ceară repararea prejudiciului ce i s'a adus printr'un act făcut cu încălcarea legii, pe calea dreptului comun și pe baza art. 998 c. civ., căci nici un text de lege nu ridică acest drept, decăderile fiind de strictă interpretare nu se pot crea prin analogii și interpretări.

Astfel fiind, urmează să cercetăm dacă Teatrele Naționale pot fi considerate ca stabilimente publice și deci dacă măsurile luate de organele lor sunt acte administrative de autoritate.

Având în vedere că statul, pentru satisfacerea unor interese speciale cu caracter general, creează serviciile publice propriu zise, cari se alimentează din patrimoniul lui, și stabilimentele publice, serviciile publice, cari pentru o mai bună funcționare au un patrimoniu distinct, afectat pentru satisfacerea nevoilor lor (P. Negulescu Dr. ad-tiv pag. 271 Nr. 91).

Considerând că stabilimentele publice se caracterizează prin aceea că fiind create de autoritatea publică fac parte din administrațiune, fiind un organ al acesteia, se alimentează din fondurile publice, își administrează patrimoniul după regulile stabilite de legea contabilității publice, sunt servite numai de funcționari publici și sunt în ceea ce privește capacitatea lor supuse tutelei administrative.

Având în vedere că actul administrativ este o manifestațiune de voință a statului, printr'unul din organele sale, în scopul de a soluționa o problemă de stat (Onișor Dr. ad-tiv, pag. 298) el este dat în baza dreptului de suveranitate și este făcut de administrațiune în calitate de deținătoare a puterii publice (P. Negulescu, pag. 358).

Că dar actul administrativ este făcut de un organ competent al Statului sau al unui stabiliment din organizația administrativă (Onișor Dr. ad-tiv pag. 302).

Considerând că teatrele Naționale nu întrunesc nici unul din caracteristicile stabilimentelor publice examinate mai sus și se deosebesc fundamental, atât prin scopul pentru care sunt create, cât și prin modul lor de organizare și funcționare de aceste instituțiuni.

În adevăr, scopul teatrelor de stat, numite teatre Naționale, nu este satisfacerea unor nevoi de ordin general al statului, nu au nici o legătură cu administrația și problemele interesând funcționarea statului, ele sunt create pentru ca să servească de școli pentru formarea gustului public și pentru încurajarea artei dramatice scopuri cari, oricât de importante ar fi în viața unui stat modern, n'au nimic comun cu organizațiunea administrativă.

Considerând că teatrele naționale, conform legii lor organice, au un patrimoniu al lor propriu, care nu se administrează ca acel al stabilimentelor publice, după regulile contabilității publice; au veniturile lor proprii, pe lângă subvențiile statului comunei sau județului; bugetul lor este discutat și votat de consiliile de administrație, fără altă formalitate, și conturile de venituri și cheltuieli sunt prezentate la finele fiecărui an Ministerului Artelor, a cărui aprobare dă deplină descărcare administrației teatrului, conform art. 46 din lege.

Având în vedere că, conform art. 49 din legea teatrelor, excedentele ce provin la sfârșitul fiecărui an, au cu totul altă destinațiune decât acelea ale stabilimentelor publice, căci ele se împart între director, artiști, funcționari și artiști dramatici după dispozițiunile arătate în lege.

Ca un argument în plus, care pledează contra susținerii că Teatrele Naționale sunt stabilimente publice, este și faptul că funcționarii lor nu sunt funcționari publici, ei sunt numiți și destituiți de Consiliul de administrație, în urma cererei Directorului general, care angajează, conform art. 26 din lege, și personalul artistic.

Că în afară de aceasta, Teatrele Naționale, pot fi create și de Consiliul de Miniștri, conform art. 10 din legea Teatrelor, și dobândesc astfel personalitatea morală pe când persoanele juridice de drept public se crează numai prin lege.

Având în vedere că din cele examinate mai sus reese în vedere faptul că teatrele Naționale nu pot fi considerate instituțiuni publice și prin urmare, actele făcute de organele lor, nu sunt acte administrative în spiritul art. 1 din legea contenciosului administrativ.

Considerând că, chiar în teza contrară, acțiunea prin care un particular cere repararea prejudiciului cauzat printr'un act administrativ de autoritate abuziv, când nu cere anularea actului făcut cu călcarea legii, poate fi judecată de instanțele ordinare, deoarece dreptul celor lezați, de a lua calea prevăzută prin legea contenciosului, este un mijloc în plus acordat pentru o reparare mai expeditivă, a prejudiciului și nu exclude dreptul de valorificarea pretențiilor pe calea dreptului comun, în baza dispozițiilor art. 998 c. c. în fața instanțelor ordinare, căci, a admite contrariul, ar însemna a creia decăderi pe cale de interpretare, adăugând la lege deoarece nici un text din legea contenciosului administrativ nu oprește pe cel ce se pretinde vătămat în dreptul său, să se adreseze instanțelor judecătorești după dreptul comun, pentru a obține repararea; dimpotrivă rezultă din simpla citire a art. 6 din lege, că această cale a contenciosului administrativ este facultativă pentru obținerea daunelor, fiindcă citatul text spune clar că „Curtea va avea căderea să se pronunțe și asupra cererei de despăgubiri” de unde rezultă că acțiunea în daune nu este de competența exclusivă a Curții de apel, cea ce de altfel concordă cu explicațiunile date de Ministerul Justiției, în expunerea sa de motive, unde arată că acțiunea în daune se va putea introduce și pe cale principală.

Astfel fiind, finele de neprimire invocat este nefondat și cată a fi respins.

(ss) C. Duma.

Grefier, (ss) I. Iacopol.

NOTA. — Una dintre problemele juridice, soluționate de tribunalul Ilfov s. II-a prin încheerea publicată mai sus, aceia de a ști dacă teatrele noastre naționale, subvenționate, sunt sau nu instituțiuni de stat, și dacă actele pe cari le săvârșesc au caracterul de acte administrative de autoritate, în sensul legii asupra contenciosului administrativ, — nu s'a mai prezentat înaintea justiției noastre, de cât în materie de închiriere, când Inalta Curte de Casație și Justiție (complect echirii) a decis că artiștii teatrelor noastre nu pot fi priviți ca funcționari publici, și deci nu pot beneficia, cu acest titlu, de prelungirea legală a contractelor de locațiune.

Avem cunoștință de această decizie a Inalte Curți. N'am găsit-o însă până acum, căci n'a fost publicată.

Tribunalul Ilfov s. II-a nu s'a putut așa dar in-

spiră din argumentația Inaltei Curți și de aceea jurnalul său, are un merit în plus.

Chestiunea fiind de o importanță deosebită, credem necesar a documenta pe larg judicioasa soluție a tribunalului.

I. Se poate concepe ideia că pensionarea artiștilor societari ai teatrelor noastre subvenționate constituie *un act administrativ de autoritate*, în sensul legii asupra contenciosului administrativ, cum au susținut reprezentanții teatrului Național din București înaintea tribunalului?

Pentru ca un act de autoritate să facă obiectul unei acțiuni în contencios, e nevoie în prim rând ca acel act să emane dela o administrație publică.

„Administrația publică e „organismul cu ajutorul căruia guvernele caută să realizeze siguranța, justiția, protecțiunea și în fine toate celelalte lucruri care constituie rațiunea de a fi a unui Stat”. (*Necu!escu*. Drept administrativ, pag. 6, citând pe *Blok*, Dict. A-tiv vo. Ad-tion). În acelaș sens *Barthélemy*:

„L'administration est l'ensemble des services publics envisagés dans leur organisation, dans leurs attributions et dans leur fonctionnement” (*Berthélemy*, droit ad-tif pg. 9).

Se realizează cu ajutorul Teatrelor Naționale siguranța, justiția sau protecțiunea? Desigur că nu. Nu se realizează nici „celelalte lucruri care constituie rațiunea de a fi a unui stat”, întrucât e cert că un Stat există pentru alte cauze, iar nu pentru a da reprezentațiuni de teatru.

În definițiunea dată de *Berthélemy* am văzut că administrația e compusă din serviciile publice. Să examinăm ce se înțelege prin serviciu public, și să vedem dacă Teatrul Național îndeplinește vreun asemenea serviciu.

„Service public, c'est toute activité dont l'accomplissement doit être réglé, assuré et contrôlé par les gouvernements, parce que l'accomplissement de cette activité est, *indispensable*, à la réalisation et au développement de l'interdépendance sociale et qu'elle est de telle nature qu'elle ne peut être assurée complètement que par l'intervention de la force gouvernante” (*Duquait*, Droit Const. pg. 73).

E teatrul *indispensabil* realizării interdependenței sociale? Incontestabil că nu. Serviciile cari realizează siguranța, justiția, sunt desigur servicii publice. Serviciile aduse de Teatrul Național pot fi utile publicului, nu sunt însă indispensabile vieții sociale.

Teatrul Național nu este un organ din administrația Statului, din acea administrație „care”, — după cum spune, cu drept cuvânt d-l *Corneliu Botez*, într'un articol publicat în Revista de Drept Public (Nr. 4/926, pg. 403), — „constituie funcțiunea uneia din cele mai mari puteri în Stat, cari abătuesc formațiunea lui juridică”.

Poate fi Teatrul considerat ca îndeplinind vreuna din puterile Statului? Ar fi o glumă să se susție acest lucru.

Teatrul nu face parte din organele Administrației Statului. Actele sale nu pot fi considerate acte administrative, întrucât:

„Actul (administrativ) trebuie să fie făcut de un organ competent al Statului sau a altui stabiliment din organizația administrativă” (*Onișor, Drept administrativ, pg. 302*).

„Actul administrativ este o manifestațiune de voință a Statului printr'un organ al său, în scopul de a soluționa o problemă de Stat”. (*Idem. loc. cit. pag. 298*).
lor proprii. (*Onișor, Drept administrativ, pag. 332*).

Am examinat dar Teatrele și organele administrative, din punctul de vedere al scopului lor, și am văzut că nu se poate ajunge la nici o asimilare.

Să cercetăm dacă, din punctul de vedere al creării și funcționării lor, teatrele se aseamănă cu stabilimentele publice.

Titlul de Teatru Național se acordă, conform art. 7, alin. final din legea teatrelor, de către Consiliul de Miniștri, printr'un jurnal. Puterea legiuitoare nu intervine în nici un chip la creerea acestor teatre.

Pot fi ele considerate ca stabilimente publice? Nu, deoarece conform art. 1 al legii persoanelor juridice, „persoanele juridice de drept public, se creiază numai prin lege”.

Teatrele Naționale nu se declară, deci nu se creiază, prin lege, ci prin jurnale ale Consiliilor de Miniștri. În atare situație ele nu pot fi desigur considerate ca stabilimente publice, întrucât s'ar contraveni legii persoanelor juridice.

Să examinăm modul de administrare a finanțelor lor. Cu această ocazie vom arăta și deosebirea dintre stabilimentele publice și cele de interes public întrucât Teatrele Naționale pot fi cel mult înglobate în aceste din urmă instituții.

Teatrele Naționale își administrează fondurile lor cum cred. Nimeni, nici chiar Ministerul Artelor nu are dreptul de a interveni în această administrație, care se face numai de organele Teatrului și așa cum ele socotesc. Bugetul lor nu se aprobă de guvern, nici nu este votat de către Corpurile legiuitoare. Legea contabilității publice nu se aplică Teatrelor Naționale. Direcțiunea Teatrului, pentru a fi descărcată de gestiune, prezintă conturile, nu Curții de Conturi, ci Ministerului Artelor, care verifică numai dacă sumele cheltuite au justificări.

Teatrele Naționale au venituri proprii, conf. art. 45 din lege; sumele de care ele dispun nu le sunt acordate din bugetul Statului. Excedentul nu se întrebuințează la realizarea sau perfecționarea vreunui serviciu public, și nici nu se varsă Statului. El este conf. art. 49 împărțit între Directori, autori, artiști și ceilalți funcționari. Rezultatul material al funcționării Teatrului, aparține așa dar particularilor, iar nu Teatrului.

S'a mai văzut vre-odată ca excedentul unui stabiliment public, în loc să revină Statului sau să fie reținut de stabiliment, să fie împărțit unor particulari, cari, uneori n'au nici o legătură cu Teatrul (au-

torii dramatici). Este astfel exclusă chiar ideea de participare la beneficii a funcționarilor, situație care de altfel nu o întâlnim la nici o instituție publică. Apoi ce fel de participare ar fi aceia care atribuie întreg beneficiul funcționarilor și nu reține nimic pentru instituție?

Iată câteva citate din cari se va desprinde lămurit în această ordine de idei, că teatrele nu sunt instituții publice, ci doar, stabilimente de utilitate publică:

„Stabilimentele publice făcând parte din organizația administrativă a Statului, nici nu au nevoi atât de largi ca stabilimentele de utilitate publică, deoarece capacitatea lor restrânsă poate fi oricând întrecută prin capacitatea Statului care este patronul lor. Stabilimentele de utilitate publică au o capacitate juridică mai largă. Ele sunt nevoite să trăiască din mijloacele proprii. (*Onișor, Drept administrativ, pg. 332*).

„In privința contabilității, stabilimentele publice sunt supuse regulelor contabilității publice a Statului” (*Idem*).

Din definițiunea pe care am dat-o stabilimentelor publice rezultă că ele sunt create de autoritatea publică, sunt întreținute din fonduri publice, și fac parte din administrația generală a statului” (*Negulescu, Drept Ad-tiv, pg. 23*).

„Ces differences de détail se rattachent à trois chefs principaux: 1) La capacité des établissements publics est restreinte par leur soumission nécessaire à la tutelle active, qui ne s'étend pas aux établissements d'utilité publique”; 2) „Des protections spéciales sont accordées en maintes occasions aux établissements publics, dont ne bénéficient pas les établissements d'utilité publique”; 3) „Les opérations financières faites pour le compte des établissements publics sont soumises à des règles et à un contrôle qui ne s'appliquent pas aux établissements d'utilité publique. (*Berthélemy, Droit ad-tif, pag. 38 et 39*).

Inalta Curte de Casație s. III a fost desigur călăuzită de aceste norme când a hotărât că Așezămintele Brâncovenesti nefiind instituții publice, ci doar așezăminte de utilitate publică, actele pe cari le săvârșește nu sunt de competența contenciosului administrativ. (Cas. III, dec. Nr. 3323 din 1924. Pand. Rom. 1924, I, 111).

Din toate cele de mai sus, reese așa dar că Teatrele Naționale având o administrație proprie, fonduri proprii, nefiind supuse legii contabilității publice, neintrând în administrația generală a Statului, împărțind beneficiile particularilor, etc., nu pot fi considerate ca stabilimente publice.

Simplul fapt că aceste Teatre primesc subvențiuni dela Stat, nu le poate atribui acest caracter. (*Vivian et Blanc, Traité de la législation des Théâtres, Nr. 343 și urm.*).

Aceste stabilimente pot fi considerate cel mult ca stabilimente de utilitate publică, și actele lor, precum a decis Inalta Cutre prin decizia mai sus indicată, nu sunt susceptibile de acțiune în contencios.

Intr'un articol publicat în Revista de Drept Pu-

blic, *Gaston Jèze*, examinând ce poate fi considerat ca serviciu public, de natură a acordă calitatea de stabiliment public, zice cu privire la Teatrul

„Peuvent-ils être érigés en services publics? D'après le professeur Hauriou, il suffit, pour que les spectacles, les théâtres, les amusements publics, ne doivent pas être érigés en services publics, que ces choses ne soient pas absolument bonnes. On peut, dit-il, poser en principe que les services publics doivent être des entreprises complètement bonnes et utiles pour la vie sociale, à moins qu'elles ne soient tellement nécessaires que cette nécessité même fasse passer par-dessus les inconvénients”. (*Revista de Drept. Public*, Nr. 2 din 1926, pag. 176).

Din orice punct de vedere ne-am pune, urmează deci că Teatrele nu sunt stabilimente publice.

De altfel, această chestiune s'a pus și în Franța cu privire la *Comedia Franceză*, care, ca și Teatrul nostru Național, e primul teatru francez, subvenționat de Stat. Iată ce găsim în *Berthélemy* (*Droit administratif* pg. 858) în această privință:

„Qu'elle qualité juridique doit-on reconnaître à la Comédie Française? Primitivement, c'était incontestablement une société commerciale. Elle n'a plus aujourd'hui qu'apparement les caractères d'une société: ce n'est cependant ni un établissement d'utilité publique, ni un établissement public. La Comédie apparaît, semblable en cela aux manufactures nationales, comme une entreprise commerciale gérée administrativement. Mais les conditions de la gestion sont particulières: la rémunération des sociétaires par l'attribution des bénéfices ne permet pas de voir en eux des fonctionnaires comme le sont les céramistes de la manufacture nationale de Sèvres ou les tapissiers de Beauvais. Il n'y a pas non plus entre eux et „la Comédie” un louage de services ou un contrat de travail. Il n'y a pas une association en participation commanditée par l'Etat puisque les sociétaires ne peuvent pas dissoudre la prétendue société pour en partager le fonds social (Cf. le procès de Got, dans *De Chauveron*, op. cit. p. 255). Quelle singulière société, d'ailleurs que celle dont on devient membre par une nomination du ministre et qui ne crée aucun lien juridique entre les prétendus associés.

„La Comédie est-elle même une personne morale? Non, en tant que service public, puisqu'aucun texte ne l'érige en „établissement public”.

De altfel, dacă am admite teoria părții adverse, că Teatrul Național e un stabiliment public, ar rezultă că toate serviciile de el îndeplinite sunt publice și că actorii sunt funcționari publici, întrucât îndeplinesc asemenea servicii. Ar urma dar că funcționarii acestei instituții, al cărei buget nu e votat și aprobat de nimeni, ci doar gestiunea verificată, să fie funcționari publici în contra dispozițiilor *statutului funcționarilor publici*, după care:

„Sunt funcționari publici cetățenii domâni, fără deosebire de sex, cari îndeplinesc un serviciu public, la stat, județ și comună, sau la instituțiile a căror buget este supus aprobării Parlamentului, guvernului sau consiliilor județene și comunale (*art. 1*)”.

Soluțiunea ar mai fi contrară art. 40 din legea

Teatrelor, care asimilează pe artiști, numai pentru a deveni membri ai Casei de Credit și Economie a Corpului Didactic, cu funcționarii Ministerului. Dacă acești artiști ar fi funcționari publici, asimilarea lor ar fi fost inutilă și textul acesta n'ar avea nici un sens.

Pentru toate aceste considerațiuni, credem că teatrele Naționale subvenționate, dacă pot fi considerate ca stabilimente de utilitate publică, sau ca așezăminte sui generis, cum e *Comedia Franceză*, nu e cu putință să fie rânduite printre instituțiile publice. Ca urmare logică, legea contenciosului care organizează o competență excepțională și restrânsă, nu poate servi de bază unei acțiuni ce ar avea de scop desființarea actelor unui stabiliment de asemenea natură.

II. Cea de a doua chestiune supusă deslegării tribunalului nu prezintă nici o dificultate, dat fiind că, sub vechea lege a Contenciosului administrativ, o jurisprudență constantă a Inaltei Curți de Casație secția I a recunoscut particularilor lezați printr'un act administrativ de autoritate, arbitrar, dreptul de uză de calea dreptului comun, în cazul când nu urmărește altceva decât repararea prejudiciului cauzat. Și, după edictarea noiei legi, nimic n'a intervenit pentru a impune o schimbare a jurisprudenței anterioare.

Să examinăm puțin și această chestiune.

Orice individ, în general, are dreptul a se adresa justiției pe baza art. 998 cod. civil. Pentru ca cineva să fie decăzut din acest drept, e nevoie ca un text expres și precis de lege să prevadă acest lucru, întrucât e bine cunoscut că decăderile sunt de strictă interpretare și nu pot fi create prin analogii și interpretări.

Să cercetăm dar dacă există sau nu vre-un asemenea text.

Conflictele, dintre o autoritate publică și particulari, erau date printr'o lege din 1864 în competența Consiliului de Stat.

Constituțiunea din 1866 a desființat aceste Consilii și a interzis creierea lor în viitor. Din acel moment, Tribunalele au fost chemate să judece dacă un act de autoritate era conform cu legea, și aveau căderea de a obliga administrațiunea la plată de dune, fără a putea însă să pronunțe anularea actului arbitrar.

În 1905, a intervenit legea contenciosului administrativ, prin care, în anumite cazuri, actele de autoritate puteau fi anulate. În afară de dreptul de a cere anularea, particularul lezat avea încă deschisă calea dreptului comun pentru repararea prejudiciului încercat.

În 1910, această lege fu desființată, iar în 1912, legiuitorul edictă o nouă lege asupra contenciosului administrativ.

Potrivit acestei legi, particularul se putea adresa Inaltei Curți, Secțiunea III-a, pentru a face să se

declare ilegal actul administrativ de autoritate, atacat, și a fi invitată administrațiunea să reintre în legalitate.

Reclamantul sub imperiul acestei legi, avea dar puțința de a obține o satisfacție completă prin anularea actului vătămător și restabilirea în fapt a situației anterioare. În același timp, dacă cu toată anularea actului, suferise vreun prejudiciu moral sau material, avea dreptul de a cere Curții de apel să oblige administrația de a-i plăti daunele încercate.

S'a pus atunci problema: dacă particularul lezat printr'un act administrativ de autoritate, avea puțința de a se adresa justiției pe altă cale decât aceea prevăzută în legea specială a contenciosului? Dacă aceea lege specială n'a închis particularilor calea dreptului comun, atunci când e vorba de un act administrativ de autoritate?

Jurisprudența s'a fixat în sensul că particularul avea împotriva administrațiunei două drepturi: 1) Dreptul de a cere anularea actului ilegal, drept pe care nu-l putea valorifica decât în contencios; 2) dreptul de a cere daune, care putea fi valorificat în două chipuri: a) direct la Curtea de apel, dacă ilegalitatea actului fusese pronunțată de Curtea de Casație și b) înaintea instanțelor de drept comun, dacă ilegalitatea actului nu fusese pronunțată de Inalta Curte.

Intr'un articol publicat în *Curierul Judiciar* Nr. 21 din 923, dl-l Petre Popescu, distinsul magistrat asistent de pe lângă Secțiunea III-a a Inaltei Curți, publică un studiu asupra acestei materii și conchide:

„In rezumat principiile conducătoare în materia procedurii contenciosului administrativ, sub regimul vechei Constituțiuni, se pot reduce la două: 1) Competența exclusivă și generală a organelor puterii judecătorești de a judeca legalitatea actelor administrative de autoritate și de gestiune; 2) *dreptul de opțiune* al particularului, în ce privește actele de autoritate de a cere să se constate ilegalitatea lor, fie la instanțele de drept comun în scop de a obține daune interese, fie la Curtea de casație s. III-a pentru a obține desființarea sau modificarea acelor acte, cu rezerva de a urmări ulterior daunele interese la Tribunalele de prima instanță, (după procedura comună) sau la Curtea de apel (după legea Curții de Casație)“

Aceste concluziuni sunt în perfectă concordanță cu starea jurisprudențială întrucât iată ce a decis Inalta Curte:

„Ori de câte ori, însă, chestiunea ilegalității unui act administrativ de autoritate se ridică în mod incidental, pe cale de excepție, într'un proces care n'are de obiect direct o cerere de anulare a lui, instanțele ordinare sunt în drept să examineze legalitatea actului și să-l înlătorească dacă-l găsesc ilegal“. (Cas. II, dec. pen. Nr. 2190 din 924, *Jurisprudența Generală* 1925, speța 125).

Mai categorică iată e decizia pronunțată într'un proces în daune, direct, în care se puneă aceeași problemă ca în speța:

„Dreptul acordat părții vătămăte, printr'un act administrativ de autoritate de a cere Inaltei Curți înlăturaarea lui conf. art. 5 par. III al. fin. din legea Casației, iar după admiterea acestei cereri, dreptul a cere daune pentru prejudiciul suferit, e o cale legală în plus pe care legea o pune la îndemâna părților, pentru valorificarea pretențiilor lor. Existența acestui drept nu vîdică însă părții dreptul de a se adresa direct instanțelor de drept comun pentru a obține pe această cale despăgubiri pentru vătămarea ce li s'a cauzat printr'un act administrativ de autoritate“. (Cas. I, dec. 1370 din 25 Mai 1925, *Jurisprudența Generală* 1925, speța 1639). (1)

Iată starea jurisprudențială de sub imperiul vechei legi a contenciosului.

Să vedem dacă a survenit vreo schimbare și în caz afirmativ, dacă a creat vre-o decădere a particularului din dreptul de a uză de acțiunea bazată pe dispozițiunile dreptului comun.

Noua lege a contenciosului din 1925 a făcut o inovație: competența de a judeca în contencios a fost atribuită Curților de apel, iar Inaltei Curți de Casație s. III-a i s'a lăsat numai rolul de instanță de casare.

Această modificare nu e desigur de natură a schimba drepturile particularului.

Art. 6 al acestei legi, arată că Curtea de apel examinează legalitatea actului, putându-l anula sau obliga administrația a restabili drepturile celui vătămător. Acest articol, ca urmare a urgenței pe care legiuitorul a vrut s'o acorde particularului pentru restabilirea drepturilor sale, a dat Curții de apel dreptul ca, odată cu examinarea legalității actului, să se pronunțe și asupra daunelor. Noua lege nu a făcut dar decât să mențină vechea situație, după care cel lezat se putea adresa Curții de apel pentru daune, după ce însă actul fusese declarat ilegal.

Astăzi, așa dar, particularul nu mai trebuie să aștepte prealabila anulare a actului pentru a cere daune, ci poate să obțină aceste daune, odată cu cererea de anulare.

Sub vechea lege lucrul nu era posibil, întrucât Inalta Curte nu se pută transforma într'o instanță de fond, care să examineze în fapt daunele. Legea nouă dând contenciosul în competența Curților de apel, a permis acest lucru.

Constatăm dar că nou regim al contenciosului administrativ n'a adus schimbări fundamentale în materie. Ca și sub vechea lege, când actul se anulează, Curtea de apel acordă daunele. Singura deosebire constă în economia de timp care se realizează, numai în favoarea particularului, și grație căreia repararea daunelor se poate obține mult mai repede.

1) Vezi în același sens: *Cas. I*, dec. 1705 din 924, *Jurisprudența Generală* Nr. 11 din 1925, speța 610; *Cas. I*, dec. Nr. 468 din 920, *Dreptul* Nr. 47 din 920; *Cas. I*, dec. Nr. 29 din 919, *Tribuna Juridică* Nr. 3 din 919; *Trib. Ilfov* s. I jurnal Nr. 15055 din 921 *Curierul Judiciar* Nr. 14 din 922; *Trib. Ilfov* s. IV jurnal Nr. 5221 din 921, conf. apel Buc. s. II-a, dec. civilă Nr. 320 din 6 Dec. 1922.

Faptul însă că un drept, existent și sub vechea lege, a fost modificat în folosul celui lezat, în așa fel încât acesta să poată obține realizarea mai rapidă a drepturilor sale, nu poate atrage după sine decăderea celui favorizat de legiuitor din celalt drept al său. O asemenea decădere nicăeri legea nu o proclamă, iar pe cale de interpretare nu poate fi creată.

Ca și sub imperiul vechei legi, particularul are dar două drepturi: 1) Dreptul de a cere anularea actului administrativ de autoritate și daune, drept ce nu se poate realiza decât pe calea legii contenciosului; și 2) dreptul de a cere daune, bazat pe ilegalitatea actului, care va continua să existe, întrucât nulitatea lui nu se pronunță. Acest drept se obține înaintea instanțelor ordinare.

Legea contenciosului administrativ, acum ca și în trecut, n'a făcut decât să deschiză particularului, o cale în plus, pentru a obține repararea prejudiciului cauzat printr'un act administrativ de autoritate. Legiuitorul dorind a înfrâna abuzurile, a pus la îndemnâna celui lezat încă un mijloc pentru apărarea dreptului său, o cale mai rapidă, aceea a contenciosului, pe care e liber s'o ia sau nu. Aceasta rezultă clar din expunerea de motive.

„Proiectul pe de altă parte mai dă posibilitatea de a se legă de Contenciosul administrativ și acțiunea în despăgubiri a celor vătămați, ca și acțiunea accesorie. Această acțiune însă se va putea introduce și separat pe cale principală, fie înainte, fie după acțiunea de dărâmare a actului administrativ“. (Expunerea de motive a ministrului de justiție G. G. Mârzescu la noua lege a contenciosului administrativ).

Faptul că s'a menținut un drept ce exista și sub vechea lege, nu poate aduce decăderea de la un alt drept.

Admiterea unei atari soluții nu se poate concepe decât cu nesocotirea istoricului contenciosului administrativ la noi în țară, și a celor mai elementare reguli de interpretare, după cari lucrările pregătitoare ale unei legi, din categoria cărora face parte expunerea de motive, trebuiesc avute în vedere când ești chemat să examinezi înțelesul și întinderea unui text de lege.

Dacă tribunalul ar fi admis teoria reprezentanților Teatrului, s'ar fi întronat de altfel sistemul erorii decăderilor de drepturi pe cale de interpretare, fără nici un text de lege, ceea ce este în contradicție cu cele mai elementare principii de drept.

Iată de ce soluția tribunalului e la adăpostul oricărei critici și din acest punct de vedere.

Avem pentru a doua oară plăcerea să constatăm că d-l judecător Duma, cercetează pricinile cu luare aminte, și că, după ce le rezolvă, dă o deosebită atenție redactării hotărârilor pe cari le semnează. Aceasta ne amintește faimosul vers al lui Racine: „*La valeur n'attend pas le nombre des années*“.

I. GR. PERIETEANU
A. FULGA

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA III C. C.

Audiența dela 24 Iunie 1927

Președinția d-lui FLORIN FOIȘOREANU, Judecător
Ion O. Cristu cu Min. Instrucțiunii Publice, H. Glükmann
Spitalul Israelit „Caritas“ și alții
Sentința Civilă Nr. 546

Donațiune între soți. Condițiunea ei juridică. Testament mistic al soției donatoare prin care institue mai mulți legatari. Moartea soției donatoare. Supraviețuirea soțului donator. Revocarea donațiunii. Valabilitate. Art. 937 c. civ.

Donațiunile între soți fiind esențialmente revocabile, această revocațiune operează în puterea unei simple manifestări de voință din partea soțului donator, revocarea putându-se concepe chiar după decesul soțului donator și în tot timpul vieții donatorului fără nici o arătare și justificare de motive.

Deliberând,

Ascultând pe d-l avocat St. Marinescu-Bolintin din partea reclamantului și pe d-nii avocați Dracșineanu, Schäfel, Magder și Paraschiveici din partea pârâților.

Tribunalul,

Asupra acțiunii civile de față intentată cu petiția înreg. la Nr. 240 din 927 de către Ioan P. Cristu și prin care chiamă în judecată Ministerul Instrucțiunii Publice, pe Herman Glükmann, Cecilia Weisengrün, Policlinica „Regina Elisabeta“, „Leagănul Sf. Ecaterina“, Spitalul israelit „Caritas“ și Spitalul israelit din Iași, pentru ca față cu toți aceștia să se constate judecătoresc revocarea donațiunii nudei proprietăți a imobilului din str. Paleologu 10 și a mobilierului aflat în el, donațiune autenticată la Nr. 3904 din 909 Trib. Ilfov Notariat, intervenit între Cristu și soția sa Elisabeta Cristu, născută Glükmann și II, să se constate că reclamantul nu a încetat de a fi plin și desăvârșit proprietar al acelor bunuri.

Având în vedere actele dela dosar și susținerile orale și scrise ale părților prin cari se constată în fapt următoarele: în 1891 reclamantul Ioan P. Cristu se căsătorește cu Elisabeta Glükmann.

În 1909 reclamantul cu actul autenticat la Nr. 3904 din 909 donează soției sale nuda proprietate a imobilului din strada Paleologu 10 București, cu tot mobilierul aflat în el, rezervându-și pe seama sa uzufructul în caz de predeces al soției sale.

În 1913, Elisabeta Cristu dispune de averea sa astfel donată printr'un testament mistic prin care institue ca legatari ai săi pe următoarele instituții și persoane: Ministerul Instrucțiunii Publice, Herman Glükmann, Cecilia Weisengrün, Policlinica „Regina Elisabeta“, „Leagănul Sf. Ecaterina“, Spitalul Israelit „Caritas“, și Spitalul Israelit din Iași, numind ca executor testamentar pe avocatul Stefan Cornea sau în caz de deces al acestuia Ministerul Instrucțiunii.

În 1919, Elisabeta Cristu încetează din viață.

La 17 Noembrie 1926 reclamantul adresează tuturilor pârâților o notificare prin care îi încunoștințează că revocă donațiunea, iar prin acțiunea de față cere să se constate judecătoresc acest lucru.

Considerând că în drept acțiunea se întemeiază pe dispozițiunile art. 937 c. civ. din capitolul „donațiunea între soți“ din titlul relațiilor între vii.

Că ceea ce caracterizează donațiunea între vii este caracterul său de irevocabilitate, „donner et retenir ne vaut“, caracter care a fost abandonat la donațiunea făcută între soți care este esențialmente revocabilă.

Că ceea ce a determinat pe legiuitor să facă din donațiunea între soți o donațiune cu totul specială e teama pe care a avut-o legiuitorul de abuzul pe care unul din soți l'ar fi putut

exercită asupra celuilalt în timpul căsătoriei și a obține astfel despuerea sa de bunuri în favoarea celuilalt.

Că tocmai această teamă a abuzului de influență a făcut ca această Instituțiune în istoria dreptului să sufere multe preschimbări.

Că astfel la Romani, sub imperiul în perioada lui jus gentium, donațiunile între soți erau nule. „moribus apud nos receptum est ne inter virum et uxorem donationes valerent. ne mutato amore invicem spoliarentur”.

În vechiul drept francez cutumele au variat între ele în general însă ele interziceau donațiunile între soți, iar în perioada revoluționară, jurisprudența le-a validat în condițiunile dreptului comun cu caractrul de irevocabilitate.

Că deci redactorii codului Napoleon s'au găsit în fața a trei sisteme posibile: A) Sistemul Roman prohibitiv; B) sistemul permisiv din perioada revoluționară cu caracter de irevocabilitate și C) sistemul transaccional mixt, care permite donațiunea între soți, dar revocabilă.

Că după cum Italia a adoptat primul sistem prohibitiv. Germania cel de al doilea permisiv în condițiunile dreptului comun, redactorii codului Napoleon l-au adoptat pe cel de al treilea după care l'am cpiat și noi dealtminteri și în conformitate cu tradiția noastră în această materie, codul Calimachi admitând darurile între soți, cari însă erau revocabile, după cum rezultă din art. 1697 c. Calimachi.

Că deci sistemul adoptat de legiuitorul român e că donațiunea între soți e revocabilă, iar această revocațiune operează întocmai ca o condițiune rezolutorie, fiind lăsată cu desăvârșire la discreția donatorului, singurul în drept de a aprecia dacă e locul să uzeze de facultatea sa, facultate care ca orisicare alta e imprescriptibilă și necondiționată de nimic altceva decât de bunul plac al donatorului care nu e ținut să arate motivele sale de revocațiune, justiția nefăcând altceva de cât să constate donațiunea revocată, acestea fiind consecințele caracterului de revocabilitate ad-nutum, dat de legiuitor acestor donațiuni.

Având în vedere că pârâții în apărarea lor susțin că această revocațiune nu mai poate opera după moartea donatorului și ajung la această concluziune bazându-se pe diferența de redacțiune „art. 1096 francez care spune că donațiunile între soți sunt totdeauna (toujours) revocabile, cuvânt ce nu a fost reproduș în art. 937 c. civil român unde se spune numai că sunt revocabile și, deci, nereproducându-se acest cuvânt, însemnează că numai până la moartea donatorului se poate cere revocarea donațiunii.

Considerând că după cum s'a amintit mai sus, rațiunea legiuitorului când a adoptat acest sistem a fost de a apăra pe un soț fie împotriva captațiunii sau abuzului de influență al celuilalt soț și ca consecință a adus revocațiunea ca un corectiv al acestui abuz.

Că la limita exercițiul facultăței de revocațiune până la moartea donatarului însemnează a refuza protecția legii tocmai atunci când dăruitorul are mai multă nevoie de ea, adică atunci când a dispărut odată cu donatarul și posibilitatea influenței din partea sa.

Că pe de altă parte, această limitare ar fi cu totul arbitrară ea violând principiile de drept admise unanim că revocațiunea este o facultate atașată persoanei donatorului și numai ei și ca atare condiționată numai de moartea lui, iar nici de cum de moartea donatarului, eveniment care nu poate să producă nici un efect facultăței de revocațiune a donatorului.

Că însă nereproducerea în textul românesc a cuvântului „toujours” se explică prin aceea că el a fost găsit de prisos, ideea fiind suficient exprimată prin cuvintele „sunt revocabile”; în Franța însă acest cuvânt își are o explicațiune istorică fiind introdus ca să înlătore obscuritatea legii din nivose, votată în perioada revoluționară.

Că deci această obiecțiune nu e întemeiată.

Având în vedere că pârâții mai afirmă că întrucât donatara

a decedat în 1919 și până în 1926 reclamantul nu și-a manifestat dorința sa de revocare și că apoi cu ocazia taxelor succesoriale reclamantul a cerut ca să le plătească pârâții în calitate de legatari ai soției sale, a renunțat la facultatea sa de revocare.

Considerând că această facultate, date fiind considerațiunile pentru cari ea a fost acordată, este de ordine publică și ca atare nu se poate renunța la ea nici expres, nici tacit, orice convențiune contrară fiind nulă și de nul efect, ea neavând alt rezultat decât acela de a plasa voința unui soț sub influența celuilalt dela care prin chiar scopul legii ea trebuia sustrasă.

Că deci și această apărare nu e întemeiată.

Considerând că față de cele expuse mai sus, acțiunea e întemeiată și urmează ca Tribunalul să constate revocată donațiunea față de toți pârâții legatari pe baza adagiului „rezolutio jure dantis, rezolvatur jus accipientis”.

Văzând și cerereade speze pe cari Tribunalul le apreciază la suma de lei 5.000.

Pentru aceste motive, admite acțiunea, etc.

(ss) Florin Foișoreanu.

NOTA. — Sentința reprodușă mai sus, rezolvă un foarte important problem de drept; este vorba de condiția juridică a donațiunilor dintre soți, petrecute în vremea căsătoriei lor. Tribunalul de Ilfov constată, că asemenea daruri sunt esențialmente revocabile; că, această sursă de dissoluțiune operează în puterea unei simple manifestățiuni de voință din partea soțului dăruitor; că, revocarea se poate concepe chiar după decesul soției-donatare în tot timpul vieții dăruitorului, fără nici o arătare și justificare de motive: sic volo, sic facio.

În apel, reproducând întâmpinările lor scrise pârâții critică soluția tribunalului de primă instanță și susțin, că după moartea soției-donatare, soțul dăruitor nu-și mai poate retracta voința; că, deci, suprimarea consimțământului — sufletul ori căruia contract, în genere — și prin urmare dissoluția actului juridic, negotium, n'ar mai fi cu puțință, în urma defacerii căsătoriei; că, în orice caz, dăruitorul ar fi dator să dovedească în fapt, existența abuzului de influență exercitat de soția-donatară asupra soțului dăruitor, probă nefăcută cu prilejul primei judecăți de fond, constant fiind.. că facultatea de revocare înscrisă în art. 937 c. civ. rom., corespunzător art. 1096 cod. nap. are la baza ei influența pe care unul din soți poate să o aibă asupra celui alt.

Urmașii soției donatare, fără îndoială, pledează de lege ferenda. În adevăr, donațiunile ordinare între vii sunt irevocabile: *donner et retenir ne vaut*. Nu este, deci, ertat dăruitorului să-și rezerve, direct ori indirect, nici o porțiță care să-i asigure retractarea ofertei, ca consecință distrugerea consimțământului părților și prin urmare, dissoluția contractului. Prin derogare, însă, de la acest principiu, acele donațiuni ordinare pot fi revocate la cererea dăruitorului și cu toată împotrivirea donatarului: pentru inexecuția sarcinilor impuse acestuia, pentru ingratitudinea donatarului și pentru survenire de copii din partea dăruitorului, caz, în care dissoluția se petrece ipso jure.

Principiul irevocabilității, care guvernează donațiunile ordinare între vii, este răsturnat din temelie or de câte ori donațiunile între vii se petrec între doi soți, intervium et uxorem, și în timpul căsătoriei. La asemeni întâmplări, regula legii este fixată în sens contrariu: *revocabilitatea ad nutum*, rezultând dintr'o simplă manifestare de voință, expresă or tacită, fără știrea, fără învoirea soțului donatar sau a urmașilor acestuia, rolul iustitiei mărginindu-se pur și simplu la

o constatare, ca în actele juridice, *negotia*, nule or inexistente... nu la o decretare a dissoluțiunii ca în cele anulabile sau ca în donațiunile ordinare între vii, atacate pentru inexecuția sarcinilor și pentru ingratitudine. În donațiunile dintre soți petrecute în chiar vremea căsătoriei, dăruitorul face tot ce vrea: „*Il n'a pas à indiquer les motifs qui le portent à changer de détermination; la loi l'en fait juge souverain et il n'a pas d'autre contrôle à subir, que celui de sa conscience*”. Baudry-Lacantinerie, Précis, II, 1901, Nr. 759 bis — El, dăruitorul, are facultatea de a se răzgândi, putând să și ia seama, *le droit de se repentir* zice d. M. Planiol, ideie veche, care constituie condiția sine qua non, sub care, legiuitorul a îngăduit asemenea daruri, exprimată în orațiunea lui Caracalla, la 212, când, adresându-se senatului roman, zicea: „*Fas esse eum quidem qui donavit, poenitere*”. Dig., lib. XXIV, tit. 1, frg. 32, par. 2. Vechii legiuitori s'au temut nu numai de abuzul influenței, dar încă și de pasiune, de care urmașii soției-donatară nici măcar n'au pomenit, ca și când abuzul de influență ar constitui unica rațiune a facultății de revocare... „*ne mutuato amore, invicem spoliarentur*” potrivit senatus-consultului dat, anterior orațiunii lui Caracalla, sub Septimiu Sever, inspirat de Ulpian, consilierul său juridic, cel mai mare jurisconsult din perioada clasică a dreptului roman.

Prohibiția donațiunilor dintre soți era profund înțrâtă în moravurile romane și dobândită ca axiomă de drept chiar la începutul imperiului... „*Moribus, apud nos receptum est, ne inter virum et uxorem donationes valerent*”.

Nulitatea, ca sancțiune a prohibițiunii, avea deci la baza ei... abuzul și pasiunea pe cari le prezumă; desmințirea nu se putea da decât prin predecesul soțului dăruitor, care în timpul vieții lui nu uzase de revocare, întâmplare, la care, donația era socotită „*mortis causa*” și, deci, eficace. (Accarias, I, 309; Demangeat, I ed. 1876, pag. 603—605; Girard, 1924, pag. 995—997; Planiol III, 3204; Baudry-Lacantinerie, Précis, ed. 1901, Nr. 758; Colin et Capitant, III, ed. 1916, pag. 815).

În vechiul drept francez cutumele erau foarte variate; celea de Paris și Orléans, cari constituiau așa zisul drept comun, interziceau atât donațiunile cât și testamentele între soți, exact pentru considerațiunile dreptului roman.

Permisivitatea darurilor dintre soți și în vremea căsătoriei apare în perioada revoluționară pe cale de interpretare și de construcțiune, opere ale jurisprudenței, așa fel încât... erau și irevocabile. Redactorii codului napoleon aveau, deci, să aleagă unul din cele trei mari sisteme posibile: 1) sistemul roman, prohibitiv; 2) sistemul permisiv din perioada revoluționară, caracterizat prin irevocabilitatea donațiunii; 3) un sistem mixt, intermediar și tranzacțional, adică... permisiv pe de o parte, iar pe de altă parte cu revocabilitatea ca condiție esențială. Art. 1096 c. fr. consacră acest de al treilea sistem, în termenii următori: „*Toutes donations, faites entre époux pendant le mariage, quoique qualifiées entre vifs, seront toujours révocables. La révocation pourra être faite par la femme, sans y être autorisée par le mari, ni par la justice*”.

Ces donations ne seront point révoquées par la survenance d'enfants. Art. 9337 c. civ. rom. imitând sistemul legii franceze, zice: „*Orice donațiune făcută între soți, în timpul maritagiului este revocabilă*”.

Revocarea se poate cere de femeie, fără nici o autorizare.

O asemenea donațiune nu este revocabilă pentru că în urmă s'au născut copii”.

Comparând textele de mai sus — cel francez cu cel român — dinadins reproduse, constat: 1) Că, art. străin întrebunțează forma plurală... „*toutes donations*” pe când al nostru să servește, minunat, de singular... „*orice donațiune*” ceia ce fără îndoială nu este de natură a i schimba înțelesul, așa încât observațiunea este inutilă; 2) Că, donațiunile franțuzești sunt formal clasificate printru cele „*intervenite între vii*” ceia ce rezultă din termenii „*quoique qualifiées entre vifs*”... nereproduși de redactorul român; 3) Că, asemenea donațiuni „*seront toujours révocables*” pe când după al nostru... „*donațiunea este revocabilă*...” fără reproducerea adverbului „*toujours*”; 4) Că, ocupându-se de cazul femeii-donator, codul napoleon, zice: „*la révocation pourra être faite par la femme sans y être autorisée par le mari ni par la justice*” pe când al nostru, schimbând termenii subliniați, se exprimă altfel: „*Revocarea se poate cere de femeie, fără nici o autorizare*” eliminând termenii: *par le mari, ni par la justice* și pe d'asupra înlocuiește sau mai bine zis traduce... „*pourra être faite*” prin „*se poate cere*” ceia ce este eronat în drept, de oarece justiția nu decretează, ci constată revocarea când este cazul.

Urmașii soției donatară, bazați pe suprimarea adverbului „*toujours*” au pretins, că în legislația românească, revocarea nu-i cu puțință decât în timpul căsătoriei; că, odată desfăcută căsătoria — deces, divorț, — prin predecesul soției donatară, soțul dăruitorul pierde facultatea de revocare. Lucru ciudat! Omisiunea adverbului cu pricina este evidentă și totuși... această omisiune nu reține atențiunea nici unuia din comentatorii noștri: D. Alexandresco, M. Cantacuzino, G. Tabacovici, C. Nacu, Al. Cerban, George Plastara ș. a. Acești autori, tci într'un glas, admit fără discuțiune posibilitatea revocării chiar după decesul soțului donatar dar bine înțeles în timpul vieții soțului dăruitor. Explicația este cât se poate de simplă, dacă ții socoteală de istoria instituțiunii și de spiritul legii.

Donațiunile dintre soți n'au fost admise decât sub și cu condiția rezolutorie a revocațiunii *ad nutum*, care este de esența acestor donațiuni, condițiune pur potestativă, dictată din considerațiuni de ordine publică, ceia ce este de natură să facă ineficace orice clauză prin care părțile, direct ori indirect, ar urmări suprimarea facultății de revocare. Așa și numai așa au fost permise donațiunile dintre soți. Altfel, nu. Iată spiritul clar al legii.

„*Donațiunile făcute între soți — zice, D. Alexandresco, t. IV, p. I, pag. 740 supra — în timpul căsătoriei, fiind revocabile după bunul plac al dăruitorului, chiar în urma morții soțului donatar și legea nearădănt formele acestei revocări, ea se va face conform principiilor generale adică atât expres cât și tacit*”.

Comentatorul, apoi, trimite pe cetitor în nota 1 și la alții, sfârșind lista cu mențiunea: „*și toți autorii*”.

Va să zică, între doctrinari, acordul este unanim; chestia, însă, rămâne: Urmașii soției-donatară nu înțeleg ce cață „*toujours*” în textul francez și pentru ce adverbul n'a fost reprodus de redactorul român.

Deocamdată, rămâne stabilit ca un cuvânt de evanghelie: *revocabilitatea ad nutum*. Trec la explicația și justificarea adverbului „*toujours*” în textul francez... apoi, la explicația și justificarea omisiunii lui în textul român. Cu aceasta termin.

În perioada revoluționară a Franței, apare o lege din 17 nivôse, anul al douălea, pentru rezolvarea problemului donațiunilor dintre soți și pentru unificarea soluțiunii acestui problem, punându-se astfel capăt haosului care a dominat în vechiul drept. După apariția

legii precitată, în anul următor, se dă publicității comentariul acestei legi, întocmit de Vermeil, care, în urmă ajunge membru la cassațiune și care asistase la discuțiile pentru întocmirea proiectului acelei legi, opera lui Berlier și Cambacérès. Este interesant pasajul din comentariul lui Vermeil publicat în Sirey, 1841, I, pag. 305. Cadrul îngust al unei note, nu îngăduie reproducerea. Materia donațiilor dintre soți a fost tratată în art. 13 și 14, ale legii din nivose, cât se poate de obscure în redacția lor, astfel încât au fost interpretate de jurisprudența tribunalului de cassațiune cu admînd acele donațiuni ba încă cu caracter de irevocabilitate.

Negreșit, Tronchet, Bigot du Prémeneu, Portalis și Malleville, redactorii codului napoleon, au cunoscut legea din 17 nivose; ei, n'au putut ignora nici comentariul lui Vermeil. Redacția art. 1096 c. nap. se datorește acestor împrejurări. Legiuitorul a ținut să curme, hotărît, cu legea revoluționară așa încât și cu și fără „*toujours*” soluția era aceeași chiar sub imperiul codului. El desființă, ferm, irevocabilitatea din pericada intermediară, când zicea „*toujours révocables*”, nu gândea la vremea în care revocarea să fie posibilă, mai ales că facultatea respectivă constituia condiția sub care înțelegea să îngăduie asemenea donațiuni.

Eliminarea adverbului de către redactorul român se explică prin considerațiuni de totală inutilitate și în același timp pe tendința de a simplifica redacția ar. 937 corespunzător, ceace d'altmîntrelea rezultă din simpla comparațiune a textelor — art. 1096 fr. și 9373 rom. — făcută, dinadins, supră.

Suprimă adverbul, chiar în textul străin; ține socoteală de legislația romană, de vechiul drept francez, de cel revoluționar și vei vedea clar... că între soți, donațiunile petrecute în vremea căsătoriei cu irevocabilitate, nu se pot concepe; că asemenea donațiuni n'au fost îngăduite decât cu facultatea de revocare, veritabilă condiție rezolutorie, care operează disoluțiunea „*or când*” vrea dăruitorul, liber să-și aleagă momentul... *toujours*.

Cei cari cată noduri în papură și pete în soare nu și dau seamă, că nimeni în Franța n'a pretins imposibilitatea revocării după decesul donatarului, în lipsa lui „*toujours*”. Ar fi fost pur și simplu absurd să, mărgești exercițiul facultății de revocare numai pentru timpul căsătoriei care putea să înceteze și prin divorț.

Cine o încearcă scapă din vedere rațiunea legii și scopul ei: protecția dăruitorului. A acordă protecția numai în timpul căsătoriei nu însemnează nimic, fiindcă aceia este perioada suspectă în care victima greu se hotărăște.

Binefacerea legii apare cu folos tocmai după defacerea căsătoriei mai ales prin predecesul soțului donatar, căci, atunci dăruitorul supraviețuitor se găsește cu adevărat la largul lui. Așa dar, sistemul urmașilor răposatei pierd prin absurditate: te bucuri de o protecție legală când de fapt nu poți uză de ea și nu te bucuri tocmai când ești liber și poți răspira în voce. Este, deci, nimerită observațiunea d. Baudry-Lacantinerie, când zice:

„*Régulièrement l'époux donateur, qui aura survécu à son conjoint, ne manquera guère d'user de son droit de révocation*”.

Intențiunea de a părăsi sistemul codului napoleon s'ar fi putut exprima de redactorul român, regretatul Gh. Vernescu, în altfel, zicând de pildă: „...*revocabilă numai în timpul căsătoriei*”. Vernescu a tradus textul francez cu fidelitate și cu grijă în redacțiune. Nimic nu l'impiedică să adopte sistemul prohibitiv al ve-

chilor noastre legiuri, or cel înscris în codul italian, mai ales că Cuza Vodă invitând consiliul de stat să elaboreze proiectul actualului cod civil, i-a recomandat să aibă de model pe cel italian. Costache Bozianu prezidentul acelu consiliu, n'a ținut socoteală de condica italiană decât foarte rar. (Alexandresco, I, ed. II, pag. 22—24).

În rezumat, practicăm sistemul codului napoleon, care în materie n'are decât o controversă, aceia de a se ști dacă donațiunile dintre soți sunt veritabile, donațiuni *inter vivos* sau *mortis causa*. Marcadé a susținut că asemenea donațiuni sunt „*mortis causa*” ca unele cari sunt prin esența lor revocabile și ca consecință ajunge la caducitatea liberalității prin predecesul soțului donatar. Majoritatea doctrinei și jurisprudența văd în asemenea dărnicii, adevărate donațiuni între vii cu toată revocabilitatea lor. Dacă, în speță, ar fi să punem preț pe nereproducerea adverbului, „*toujours*” apoi, atunci, nu văz pentru ce am neglija și consecința suprimării termenilor „*quoique qualifiés entre vifs*” în textul român și n'ami îmbrățișa doctrina lui Marcadé care în Franța n'a putut să triumfe tocmai din pricina existenței acelor termeni, mai ales când știm că autorul acelei doctrine minoritară a fost foarte des ascultat de redactorii codului nostru cu prilejul întocmirii proiectului.

Sentința adnotată este la punct cu aplicația adevăratelor principii cari guvernează materia. Ea face onoare judecătorului care a dat-o d-l Florin Foișoreanu, un tânăr și foarte distins magistrat, bun cunoscător al dreptului roman de care, în speță, cu drept cuvânt, a ținut cuvenita socoteală.

ST. MARINESCU-BOLINTIN
Avocat

RAPORTUL

D-lui Andrei Rădulescu, membru al Academiei, pentru premiarea lucrării D-lui George P. Docan, presecinte la Trib. Buzău, *Studii de drept civil Comparat — Legislația Ungară și Austriacă din Transilvania în comparație cu legislația română* ¹⁾, distinsă cu o parte de 6000 lei din premiul Siatului Gh. Asachi, de 50.000 lei ²⁾.

„Pentru a înlesni înfăptuirea unificării legislative, este nevoie decât mai multe cercetări, în mod comparativ, a diverselor instituții din legislațiile în vigoare pe teritoriul Statului român.

„Unul dintre puținii care au făcut astfel de cercetări este d. G. Docan, fost magistrat în Ardeal, acum Președinte la Tribunalul Buzău.

„În acest volum de 422 pagini, după ce în prefață arată pe scurt neajunsurile diversității de legislație și critică nepăsarea noastră în privința unificării, a reunit o serie de studii asupra câtorva instituții de drept austriac, maghiar și român.

„Primul studiu se referă la căsătorie și e format din 2 secțiuni: în cea dintâi tratează Dreptul căsătoriei din punct de vedere al persoanelor iar a doua din punct de vedere al patrimoniului soților.

„Studiul următor cuprinde materia curatelei, care în dreptul ungar, are o întindere mult mai mare decât la noi.

1) Apărută în Editura „Curierul Judiciar,” București. Prețul 280 lei.

2) Acest raport s'a publicat în *Analele Academiei Române, Tomul XLVII, apărut la finele anului 1927.*

„Al III-lea studiu este privitor la tăgăduirea paternității și acțiunile de Stat.

„Al IV-lea se ocupă despre dreptul de succesiune al soțului supravieșuitor.

„Al V-lea conține cercetarea mijloacelor, acțiunilor pentru apărarea posesiunii.

„Al VI-lea studiu se referă la concordatul forțat extrajudicial.

„Al VII-lea se ocupă de regimul excepțional al închirierilor în Transilvania.

„In partea destinată anexelor, afară de convențiunile dela naga privitoare la casatorie și la interdicție a tiparit, după traducerea făcută de d. P. Popovici, proiectul codului civil ungar din 1915.

„Autorul nu s'a mulțumit cu o simplă expunere a dreptului maghiar și austriac ci a căutat să le cerceteze în comparație cu dreptul altor popoare, îndeosebi german și elvețian și în urmă cu dreptul român, scoțând în evidență — cu toată obiectivitatea — superioritatea acestuia, cum este de exemplu în materie de casatorie de curatelă și în altele, semnând însă și dispozițiunile din noule teritorii care sunt mai bune.

„S'a ocupat — apoi — de dreptul interprovincial cercetând unele chestiuni provocate de conflictul dintre diversele legislații.

„Studiile se încheie cu propuneri, în care dă indicațiuni prețioase asupra modului cum va trebui alcătuită legislația unitară.

„In cel din urmă, studiul asupra regimului închirierilor, a trage atenția asupra faptului că în Ardeal n'au fost dispoziții excepționale pentru chirii la 1 August 1914 ci numai dela Noembrie 1916. Autorul se îndoiește că legiuitorul român din 1914 a cunoscut această situație căci ia ca bază pentru calcularea sporului de chirie data de 23 Aprilie (6 Maiu) 1914; în legătură cu aceasta expune câteva observații interesante. Deși această lucrare a apărut în 1926, totuși în legea chirilor din 1927 s'a întrebuițat aceeași dată, încă o dovadă decât sunt citite la noi puținele cărți de Drept, care apar când și când.

„Toate studiile d-lui Docan sunt alcătuite cu multă îngrijire, în chip foarte metodic, expuse într'un stil plăcut, cu toată greutatea chestiunilor și într'o limbă clară și mult ferită de neologisme așa de des întâlnite

„Ele dovedesc bogate cunoștințe, pregătire serioasă pentru asemenea cercetări și mai ales un deosebit interes, cu atât mai apreciabil cu cât autorul cercetă într'un domeniu unde mijloacele de informații nu-i erau prea ușor la îndemână.

„Ele sunt nu numai cercetări științifice foarte interesante ci și contribuții de seamă pentru unificare. Cei ce gândesc la unificare și vor s'o realizeze vor avea un prețios ajutor în cercetările d-lui Docan, pe care nu trebuie să le ignoreze. Și este de dorit ca D-sa să continue pe acest teren, aducând foloase indiscutabile științei și unificării.

„Pentru aceste considerațiuni, sunt de părere să i se acorde pentru volumul prezentat o parte însemnată din premiul Asachi'.

din magistraturii Palatului de Justiție și avocați, ședința a fost prezidată de d-l Stelian Popescu, ministru de justiție.

Au ținut frumoase și înălțătoare cuvântări: D-l Istrate Miclescu, fostul decan; Ion Th. Florescu, actual decan, Dem. I. Dobrescu, Președintele Uniunii avocaților și d-l Ministru Stelian Popescu.

Pro-decan, a fost ales cu mare majoritate de voturi, d-l Trajan Alexandrescu.

Ne vom face plăcerea de a publica aceste cuvântări, în extenso în numărul viitor, după notele stenografice ce s'au luat.

In editura „Curierul Judiciar“ S. A., a apărut :

1). „C E K U L“, un interesant și documentat studiu economico-juridic, (circa 500 pagini), cu doctrina și jurisprudența română și străină, de d-l Dr. D. Găieșescu-Pyk. Prețul 280 lei.

A apărut TABLA de materie a Curierului Judiciar pe 1927. Ea este alcătuită ca și celelalte table ale anilor anteriori și s'a pus în vânzare tot cu prețul din trecut de 100 lei. Comandele vor fi însoțite de cost la care se va adăoga 10 lei pentru porto postal recomandat.

A apărut TABLA de materie a Jurisprudenței Generale pe 1927. Ea este alcătuită ca și celelalte table ale anilor anteriori și s'a pus în vânzare tot cu prețul din trecut de 100 lei. Comandele vor fi însoțite de cost la care se va adăoga 10 lei pentru porto postal recomandat.

REGIMUL INTERNAȚIONAL AL PROPRIETĂȚII INDUSTRIALE ÎN ROMANIA, de Dr. Florian Porescu, cu o Prefață de Prof. Anibal Teodorescu. Prețul 200 lei.

LEGEA STATUTULUI FUNCȚIONARILOR PUBLICI cu Reguamentul, comentată și adnotată de R. Dimiu, judecător la Trib. Prahova, cu Expunerea de motive, Desbateri parlamentare și Jurisprudența. Prețul 140 lei.

A apărut o interesantă broșură : VIAȚA JURIDICĂ ȘI ADMINISTRATIVĂ A SATELOR de Andrei Rădulescu, consilier la Curtea de Casație, membru al Academiei Române. Prețul 20 lei.

LEGEA AMNISTIEI din 6 Ianuarie 1928, comentată de Dr. E. C. Decusară cu expunere de motive. Prețul 30 lei.

D-l Profesor Plastara, scoțând în volume CURSUL DE DREPT CIVIL ROMÂN, ce profesează la Facultatea de Drept din București, a apărut în Editura „Curierul Judiciar“, după cum am anunțat, vol. VIII, care cuprinde materia: *Expropriatunea Silită și Prescrierea*, un vol. format mare, având 350 pagini ce s'a pus în vânzare cu prețul de 350 lei.

In continuare, d-l Profesor Plastara a scos vol. IX, iar peste 10 zile va apare vol. X. ultimul, cari cuprind: *Suplimentele la Persone, Bunuri, Obligațiuni și Reforma legislației civile*.

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provincie a nu mai aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorilor, și a binevoi să trimită achitarea abonamentului prin mandat postal, direct la Administrația revistei Curierul Judiciar, București, Artele 5, notând pe ectorul mandatului, pentru abonamentul datorat, partida No....

Alegerea dela Baroul de Ilfov

La 29 Febr., a. c. a avut loc, în Sala Curții cu Jurați din Palatul Justiției, ședința solemnă pentru instalarea Decanului și noului consiliu de disciplină al Baroului de Ilfov, ales zilele trecute.

In fața unui numeros și select public, compus